

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Bakalářská práce

2008

Michaela Mašková

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Název bakalářské práce:

Podpora cestovního ruchu na Teplicku

Vypracovala: Michaela Mašková

Vedoucí práce: RNDr. Blažena Gehinová

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Podpora cestovního ruchu na Teplicku“ jsem vypracovala samostatně. Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Českých Budějovicích dne 15. 3. 2008

Obsah

1.	Úvod	5
2.	Literární přehled	6
3.	Použitá metodika, cíle práce	11
4.	Charakteristika rozvoje cestovního ruchu na Teplicku a širším zázemí.....	13
4.1.	Vymezení a charakteristika Severozápadních Čech	13
4.2.	Vymezení a charakteristika Ústeckého kraje	14
4.3.	Vymezení a charakteristika Teplicka	15
5.	Analýza složek primární nabídky Teplicka	17
5.1.	Přírodní potenciál Teplicka.....	17
5.1.1.	Geomorfologický potenciál	17
5.1.2.	Klimatický potenciál	18
5.1.3.	Hydrologický potenciál.....	20
5.1.4.	Biologický potenciál	22
5.2.	Kulturní potenciál Teplicka	24
6.	Analýza složek sekundární nabídky Teplicka	30
6.1.	Dopravní obslužnost.....	30
6.2.	Ubytovací zařízení	31
6.3.	Stravovací zařízení.....	33
6.4.	Turistická infrastruktura	33
6.4.1.	Tour operátoři, cestovní kanceláře.....	34
6.4.2.	Místní informační turistická centra	34
6.4.3.	Sportovně-rekreační zařízení.....	35
6.4.4.	Kulturně-společenská zařízení	38
7.	Analýza přínosů a dopadů cestovního ruchu na Teplicko	39
7.1.	Oblast ochrany životního prostředí.....	39
7.2.	Sociálně-kulturní oblast.....	39
7.3.	Ekonomická oblast.....	40
8.	Analýza potřeb a požadavků návštěvníků Teplicka.....	41
8.1.	Vyhodnocení dotazníkového průzkum	41
8.2.	Segmentace trhu cestovního ruchu	51
8.2.1.	Výběr cílového segmentu trhu	53
8.2.2.	Návrh optimální nabídky pro vybrané segmenty turistů	53
9.	Závěr.....	55
10.	Summary.....	56
11.	Použitá literatura.....	57

Úvod

Cestovní ruch je jedno z nejdynamičtěji rozvíjejících se odvětví národního hospodářství. Dnešní svět si bez cestování a cestovního ruchu umí představit jen málokdo. Touha po poznání a rekreace bývá nejčastější hnací silou tohoto odvětví. „Cestovní ruch má jednoznačný vliv na zaměstnanost, na tvorbu domácího produktu, vytváření devizových rezerv státu, záchranu kulturních, uměleckých a historických památek a v neposlední řadě také zvyšuje všeobecnou vzdělanostní úroveň obyvatelstva“ [8, s. 9]

Každoročně dává cestovní ruch do pohybu obrovské množství lidské populace, s mírnou nadsázkou by se dalo říci, že cestovní ruch hýbe moderním světem. Podle české technické normy můžeme pod pojmem cestovní ruch rozumět „činnost lidí, kteří cestují na místa mimo své běžné prostředí anebo zde pobývají za účelem zábavy, pracovní nebo z jiných důvodů.“

Cestovní ruch vytváří pracovní příležitosti bez velkých investic. Díky velkému „multiplikačnímu efektu“ každé pracovní místo vytvoří v průměru 1,5 – 2 pracovní příležitosti pro jeho potřeby (v rozvojových zemích dokonce 4-6). [6] „Jednoznačně pozitivním vývojovým trendem je profilování dalších obcí a měst jako cílů domácího a zahraničního turistického zájmu.“ [7, s. 20]

Pro rozvoj cestovního ruchu v konkrétní oblasti je důležitá kvalitní nabídka, kterou je tato oblast schopna přilákat a uspokojit potenciální návštěvníky. Z důvodu rostoucích nároků klientů, musí destinace neustále zkvalitňovat své nabízené služby, také proto je důležité sjednocení a společná propagace jednotlivých poskytovatelů služeb cestovního ruchu v rámci celé oblasti.

Bakalářská práce je věnována analýze nabídky a potenciálu cestovního ruchu v konkrétním území. Zaměřuje se na to, co destinace nabízí a co by mohla nabízet. Práce se zabývá motivy, potřebami a očekáváním návštěvníků této destinace a jejich spokojeností se stávající nabídkou. Podkladem pro toto zjištění bude vlastní dotazníkové šetření. Dále bude využito vlastní dotazníkové šetření zaměřené na potenciální návštěvníky tohoto regionu a zjištění jejich informovanosti o oblasti, názorech a důvodech případné návštěvy a naopak případnému nezájmu o návštěvu tohoto území.

Není však pravda, že cestovní ruch a růst přílivu návštěvníků má jen pozitivní dopady, tento rozvoj může mít negativní vlivy na životní prostředí v podobě hluku z autodopravy, zamoření ovzduší, půdy, vody a podobně. Negativní stránky cestovního ruchu se mohou odrazit i v růstu cen zboží a služeb. V této souvislosti je nutné klást důraz na regulaci cestovního ruchu, aby byl dlouhodobě udržitelný. [8] Shrnutí a zhodnocení těchto negativních dopadů patří také mezi cíle této práce.

2. Literární přehled

Odvětví cestovního ruchu se v poslední době stalo velmi skloňovaným pojmem, podle odborné literatury je cestovní ruch specifickou formou mechanického pohybu obyvatel (pohyb se změnami v prostorovém přemístování populace, faktickém rozmístění a sídelní struktuře), jejíž rozsah a intenzita roste. Mechanický pohyb obyvatel představuje formu pohybu spojenou se změnami v prostorovém přemístování, faktickém rozmístění a sídelní struktuře. Přestože se dotýká především obyvatel vyspělých zemí, kde se stal cestovní ruch masovým jevem a fenoménem, který velmi ovlivňuje úroveň státu jak z ekonomického tak sociologického hlediska. Rozvojové země se stále intenzivněji zapojují do mezinárodního cestovního ruchu v podobě přijímacích zemí. „Moderní cestovní ruch v různých formách soustřeďuje k dlouhodobým či krátkodobým pobytům obyvatel do významných středisek, oblastí a zemí.“ [6, s. 11]

Výkladový slovník cestovního ruchu uvádí, že se jedná o „komplexní, mnoha oblastmi a z mnoha hledisek prolínající se společenský jev bez jakýchkoli pevně stanovitelných hranic, který je synergickým souhrnem všech jevů, vztahů a dopadů v časoprostorovém kontextu, souvisejících s narůstající mobilitou lidí, motivovanou uspokojováním jejich potřeb v oblasti využití volného času, rekreace, cestování a poznání, dále v oblasti sociální, kulturní a v dalších oblastech.“ [13, s. 45] Cestovní ruch je také definován jako soubor nejrůznějších aktivit. Tento souhrn představují aktivity účastníků cestovního ruchu, procesy budování a provozování zařízení poskytujících služby pro účastníky cestovního ruchu spolu s aktivitami osob, které tyto služby provozují, dále aktivity v oblasti ochrany zdrojů, politické a veřejně správní aktivity a reakce místní komunity ekosystémů na uvedené aktivity. [13] Cestovní ruch bývá často označován jako zotavení, rekreace nebo turistika, tyto pojmy však nelze zaměňovat se specifickým pojmem cestovní ruch. „Podmínkou cestovního ruchu je cestování a dočasný pobyt osob mimo místo jejich trvalého bydliště s cílem uspokojit specifické potřeby obyčejně ve volném čase za účelem získání komplexního zážitku.“ [3, s. 12] K rozvoji cestovního ruchu a uspokojování potřeb účastníků jsou zapotřebí jednak volné statky, pod kterými si můžeme představit takové vlastnosti prostoru, jako jsou např. sluneční svit, klid v místě pobytu, čistý vzduch apod. K uspokojení potřeb účastníků je zapotřebí zboží, představující hmotné statky a užité efekty nehmotného charakteru neboli služby. [11] Pro uskutečnění cestovního ruchu, jsou velice důležité oblasti a místa, které jsou navštěvovány účastníky cestovního ruchu neboli místa, které si tito účastníci vybírají pro uspokojení svých potřeb, jedná se o destinace cestovního ruchu.

„Destinace existují na různých geografických úrovních, které jsou spolu ve vzájemných vztazích. Za destinaci je možno považovat jak celý kontinent, konkrétní zemi, určitý region, konkrétní střediska či města.“ [4, s. 289] Destinaci si můžeme představit jako soubor služeb v určitém místě. Tyto služby jsou pak poskytovány v návaznosti na atraktivitu tohoto místa. „Atraktivita destinace tak představují podstatu destinace a hlavní motivační stimul návštěvnosti destinace.“ [12, s. 16]

„Jedná se tedy o cílovou oblast v daném regionu, která je typická významnou nabídkou atraktivit cestovního ruchu a infrastruktury cestovního ruchu. V některých zemích je území rozděleno do turisticky, historicky nebo administrativně kompaktních destinací s tvorbou a propagací společného turistického produktu regionu a případně i zpracování statistik cestovního ruchu.“ [13, s. 59] „Tvoří ji přirozený celek, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné do jiných destinací.“ [8, s. 15]

Podle UNWTO se jedná o místo s vhodnými atraktivitami ve spojitosti se zařízeními a službami cestovního ruchu, které si účastník cestovního ruchu nebo skupina zvolil pro návštěvu. V rámci destinace je nabízen takový produkt, který uspokojí očekávání klienta, prioritou destinace je perfektní a kvalitní organizace uceleného řetězce služeb v rámci celé oblasti. [12]

Pro rozvoj cestovního ruchu v destinaci je důležitá kvalitní nabídka, která je schopna přilákat návštěvníky a následně uspokojit jejich potřeby a požadavky. Nabídku cestovního ruchu je možné rozdělit na primární a sekundární. Komponenty primární nabídky jsou utvářejícími podmínkami pro uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace. Struktura, rozmístění a úroveň sekundární nabídky je určujícím faktorem využitelnosti destinace pro aktivity cestovního ruchu. [8] Vhodný přírodní a kulturní potenciál pro cestovní ruch, se označuje jako primární nabídka. „Přírodní potenciál destinace představuje soubor podmínek, které jsou významným činitelem a vnějším motivačním faktorem determinujícím účast na cestovním ruchu, soubor zahrnuje geomorfologický, klimatický, hydrologický a biologický potenciál. Kulturní potenciál zahrnuje, např. hrady a zámky, muzea, veletrhy, výstavy apod.“ [8, s. 40] Dosažení cíle účasti na cestovním ruchu představující např. oddych, poznání nebo uzdravení, umožňuje infrastruktura cestovního ruchu neboli sekundární nabídka. Infrastruktura je tvořena zařízeními a institucemi umožňují návštěvníkům „přechodně se ubytovat, stravovat a vykonávat různé rekreační, sportovní, kulturní a jiné aktivity typické pro cestovní ruch.“ [3, s. 15]

Každá destinace by měla být marketingově vedena. Je nutné udržovat vztah mezi institucemi cestovního ruchu a společností v takové podobě, která přinese prospěch oběma stranám. To představuje poskytování potřebných služeb a současně zajištění adekvátní podpory a

potřebných zdrojů. [7] „Bezprostředním cílem marketingu je i kulturní organizační zajištění co největšího podílu na „trhu“, tedy zachování či zvýšení počtu návštěvníků a vytvoření základny spokojených klientů, kteří se stanou návštěvníky opakovanými.“ [7, s. 14]

K tomu, aby mohla být destinace na trhu cestovního ruchu úspěšná, musí být schopna identifikovat vlastní nabídku, svůj produkt, potenciální návštěvníky a způsob, kterým je pobídne k návštěvě, cílový trh, možné příležitosti, ale i ohrožení trhu. Na základě analýzy potřeb a požadavků je možno uskutečnit segmentaci trhu, tj. rozdělit trh na určité homogenní skupiny lidí – segmenty, které mají relativně stejné potřeby a požadavky, úroveň spotřeby, očekávání vzhledem k destinaci a je možné je oslovit prostřednictvím společných komunikačních médií. [8]

„Segmentaci lze vysvětlit jako rozdělení trhu na rozdílné skupiny zákazníků, přičemž každou z uvedených skupin je možné vybrat jako cílový segment a připravit pro ni odlišný marketingový mix.“ [8, s. 61] Cílovým segmentem v cestovním ruchu označuje takový, kterému je možno destinaci „prodat“ nejlépe. Důležitost segmentace spočívá v utvoření nabídky vhodných pro určité skupiny turistů, a to z důvodu existence pouze malého množství destinací, které vyhovují všem návštěvníkům. K dosažení úspěchu na trhu je potřeba neustále zkoumat, co si zákazníci přejí a potřebují, také proč, kdy, kde a jak často to, co potřebují, vyžadují a kupují. [8]

„Hlavním důvodem realizace segmentace trhu je, že pokusy o oslovení všech potenciálních zákazníků – necílený přístup je marnivostí, vždy existují skupiny zákazníků, které nemají zájem o koupi služeb.“ [10, s. 156] Pro zefektivnění řízení destinace je potřeba provádět segmentaci a marketingový výzkum. Informace získané tímto výzkumem tvoří základ pro marketingovou orientaci a výběr marketingové strategie. [3]

„Podle Americké marketingové asociace je marketingový výzkum systematickým sběrem, zaznamenáváním a vyhodnocováním údajů o problémech spojených s marketingem zboží a služeb. Má pomáhat realizovat mnohem efektivnější marketingová rozhodnutí, dále nám pomáhá získat detailní znalosti o našich zákaznících, jak se nám daří uspokojovat potřeby zákazníků a jakou máme pozici na trhu.“ [10, s. 133]

Úspěch destinace na trhu cestovního ruchu závisí na schopnosti získávat a analyzovat potřebné informace o svých současných i potenciálních návštěvníků, analyzovat jejich potřeby, přání, chování a motivaci k rozhodnutí o návštěvě konkrétního místa. Na základě výsledků analýzy vytvořit adekvátní nabídku a stimulovat turisty k návštěvě. „V zájmu úspěšnosti nabídky destinace na trhu je v této souvislosti třeba najít odpověď na otázky: Co návštěvník v destinaci hledá a proč sem přišel? Které své potřeby chce v destinaci uspokojit a jaké jsou v této souvislosti jeho požadavky?“ [8, s. 56]

Při analýze potřeb a požadavků návštěvníků je možné využít několik metod. A. M. Morrison uvádí čtyři kategorie nejčastěji používaných, a to:

- experimentální výzkum (testy k určení pravděpodobné reakce zákazníků na nové služby a výrobky)
- pozorovací výzkum (sledování a zaznamenávání chování zákazníků)
- průzkum (různé formy dotazování zákazníků)
- simulační výzkum (simulování různých situací) [8, s. 59]

„Potřeby a jejich uspokojování se stává klíčem dlouhodobého úspěchu, potřeba vzniká tam, kde existuje mezera mezi tím, co zákazník má, a tím, co by rád měl, nazývá se „neuspokojenou potřebou“. Jde o vědomost nebo neuvědomování si rozdílů mezi současným a požadovaným psychickým a fyzickým stavem. Je úlohou obchodníka, aby vyvolal toto vědomí. Přání jsou potřeby, kterých si je zákazník vědom, nebo které vnímá. Zákazníci musí být motivováni k uspokojování svých přání. Motivy představují hnací sílu nebo vlastní touhu zákazníka naplnit svá přání. Zákazníci mají sklon vidět to, co chtějí vidět. Pokud informace nejsou schopny podat celkový obraz, mysl dodá chybějící údaje, jakkoli může být informace správná nebo nikoli.“ [10, s. 72]

Cestovní ruch je zdrojem přínosů i negativních dopadů. Přínosy mohou být přímé zdroje, které vytváří přijíždějící zahraniční turisté a domácí turisté, kteří do destinace přinášejí své peníze. Dále jsou to zdroje nepřímé, kdy za pomoci cestovního ruchu jsou vytvářeny pracovní příležitosti, tím i mzdy a možnost další spotřeby či investice. Cestovní ruchu přináší příjmy podnikatelů z prodeje zboží a služeb, příjmy do veřejných rozpočtů z daní a poplatků. To vše přispívá k rozvoji destinace. [2]

Vedle těchto přínosů, existují také negativní dopady cestovního ruchu. „Proti rozvoji cestovního ruchu vystupuje řada kritiků, jejichž námitky se stavějí nad prokazatelné ekonomické zisky. Upozorňují na to, že „masy turistů mohou přemoci přírodu tam, kde ji cestovní ruch využívá pro své potřeby“ (např. výstavba hotelů kazí pobřeží či horské oblasti, příliš mnoho výprav turistů do přírodních rezervací a národních parků vede k jejich devastaci). V oblastech koncentrace cestovního ruchu místní obyvatelstvo může postupně ztrácet sociální identitu. Masový rozvoj internacionalizace cestovního ruchu mohou být spojeny s řadou negativních sociálních jevů (růst narkomanie a pašování drog, prostituce i terorismu případně i rasového napětí apod.)“ [6, s. 11] „Ukazuje se, že masový rozvoj cestovního ruchu může ohrozit kvalitu přírody v oblastech, kde se enormně soustřeďuje. Rovnováha mezi přírodou a společností je stále více narušována. Navíc se ukazuje, že se lidstvo od stavu rovnováhy spíše vzdaluje. Přispívá k tomu rozvoj výroby a spotřeby spojený s výrobní a územní koncentrací hospodářského potenciálu i s narůstajícím množstvím odpadů,

keré přírodní podsystém již není schopen absorbovat. Znečišťování atmosféry látkami různého typu má za následek porušování klimatické rovnováhy v globálním měřítku. Zvyšuje se nepravidelnost chodu počasí s ohromnými následky pro ekonomiku (v jejím rámci i na cestovní ruch) a zdravotní stav populace. Průmyslové i jiné odpady znehodnocují povrchové vody i okrajové moře, kyselé deště ohrožují lesní porosty apod.“ [6, s. 14]

A právě životní prostředí je v regionu Teplicka, které je předmětem zkoumání této práce, jedním z hlavních faktorů ovlivňující návštěvnost této oblasti a celkově rozvoj cestovního ruchu na Teplicku.

Turisticky nejzajímavější je zde staré lázeňské město Teplice se zámekem a léčebnými domy, využívajícími teplé minerální prameny. Životní prostředí těchto lázní utrpělo blízkostí těžby a zpracování hnědého uhlí. [5] Podle V. Hrali se oblasti cestovního ruchu řadí do čtyř kategorií, Teplicko je zde zařazeno mezi území mimo oblasti cestovního ruchu, jako významné středisko cestovního ruchu v nížinných oblastech. [6]

Po provedení segmentace a výběru cílového trhu v konkrétní oblasti, je nutné vytvoření optimální nabídky pro jednotlivé cílové skupiny podle jejich nákupních zvyklostí a přání. Abychom dokázali jednotlivým segmentům přiřadit tu správnou nabídku, musíme vycházet z již zmiňovaného marketingového výzkumu. Moderní marketingový výzkum a metodiku provádění výzkumu popisuje R. Kozel, který uvádí, že v současné době firmy výjimečně oslovují všechny zákazníky na trhu jedním produktem (tzv. unifikace trhu), ale naopak pracují s trhem diferencovaně, to znamená, že vytváří specializovanou nabídku pro různé zákaznické skupiny. K tomu slouží cílený marketing. [9] Nalezení optimální nabídky pro vytypovaný segment svým zacílením přináší větší efektivnost investic organizací v dané oblasti a „vytváří“ spokojené zákazníky.

3. Cíle práce, použitá metodika

Práce analyzuje složky primární a sekundární nabídky cestovního ruchu na Teplicku, připravenost této destinace na přijetí turistů, možnosti uspokojení turistů službami a zařízeními pro cestovní ruch. Dále se jedná o zjištění a vyhodnocení motivace návštěvníků k návštěvě Teplicka, jejich spokojenosti se stávající nabídkou destinace z hlediska kvality a následná segmentace těchto turistů do několika odlišných skupin podle jejich preferencí, motivace k návštěvě a jiných faktorů. Segmentace byla provedena na základě výsledků vlastního dotazníkového šetření. Následovalo dotazníkové šetření potenciálních návštěvníků Teplicka, kteří tuto oblast dosud nenavštívili. Toto šetření bylo zaměřeno na zjištění názorů na destinaci, motivy a důvody k návštěvě, zda turisté znají tuto oblast a co si představí pod pojmem Teplicko.

Práce dále hodnotí pozitivní i negativní vlivy rozvoje cestovního ruchu v dané oblasti. Pracovní hypotézu tvoří tvrzení: Teplicko je v České republice jedna z nejméně navštěvovaných oblastí, ale ne z důvodu absence atraktivit pro turisty, ale spíše z důvodu předsudků a zažité špatné pověsti území v podvědomí lidí. Tato oblast je pro mnoho lidí známá především jako průmyslová oblast se špatným životním prostředím, s chudou a poničenou přírodou. Kdyby se zvýšila především pozitivní propagace tohoto území, více se investovalo do cestovního ruchu a zacílilo by se na správný segment turistů a byla vytvořena nabídka podle jejich potřeb, návštěvnost Teplicka by byla vyšší.

Ke zjištění výše uvedených cílů byla použita následující pracovní metodika, která představuje určité pracovní postupy použité pro dosažení cílů nebo získání informací k řešenému problému, jedná se o účelný postup při provádění jakékoli činnosti.

Prvním krokem bylo studium odborné literatury pro získání informací a orientace v dané problematice. Byla využita literatura odborná, zaměřená na cestovní ruch, jeho vývoj a význam ve světě a v České republice, dále na postavení marketingu v řízení destinací cestovního ruchu, poskytování služeb v cestovním ruchu, literatura týkající se provádění a metodiky marketingového výzkumu a další odborná literatura týkající se zkoumaného problému. Pro získání dalších informací byl proveden marketingový výzkum, který představuje zkoumání či analýzu různých aspektů trhu, chování spotřebitelů nebo konkurence. Podle způsobu provedení rozlišujeme sekundární výzkum, který vychází z již dříve zjištěných, publikovaných a zpracovaných dat a primární výzkum, který je postaven na vlastním zjištění a přímo zjištěných dat. Tento výzkum může být proveden například dotazníkovým šetřením.

Účelem marketingového výzkumu bylo předpovědět chování zákazníků a tím snížit riziko neúspěšnosti prodeje. Ke shromažďování informací bylo v první fázi využito sekundárních zdrojů, které tvořila literatura týkající se již provedených analýz a skutečností na území Ústeckého kraje, materiály informačních center, již zpracované statistické údaje, literatura zabývající se přírodním potenciálem Teplicka, kulturní nabídkou či jinými skutečnostmi daného území a jiné dostupné materiály například na internetu.

Dále byl proveden primární výzkum za pomoci kvalitativní metody sběru dat, dotazníkovým šetřením. Podstatou dotazníkového šetření je pokládání otázek s cílem získat relevantní informace vztahující se k danému jevu.

Dotazníkové šetření bylo rozděleno na dvě části, na dotazník zaměřený na zjištění charakteristik, motivů, přání, potřeb a spokojenosti návštěvníků, kteří již destinaci navštívili.

Druhá část byla zaměřena na získání názorů na destinaci potenciálních návštěvníků, kteří oblast dosud nenavštívili, ale mohli by.

Na základě získaných informací z provedených dotazníkových šetření byla provedena analýza výsledků zjištěných tímto dotazováním. Dále byl vypracován návrh optimální nabídky cestovního ruchu v dané destinaci pro vybrané cílové segmenty turistů, pro získání potenciálních návštěvníků podle zjištěných potřeb a přání dotazovaných.

4. Charakteristika rozvoje cestovního ruchu na Teplicku a širším zázemí

Každé území, které je podrobno určitému zkoumání, musí být nejprve přesně vymezeno a charakterizováno, aby bylo zřejmé, co do konkrétního území spadá a co už není jeho součástí. Jednotlivé regiony, oblasti a místa mají své ojedinělé charakteristiky, které je odlišují od ostatních, respektive konkurujících si oblastí. Destinací cestovního ruchu rozumíme ohraničené území, kde jednotlivé subjekty spolupracují za účelem propagace a úspěchu tohoto území jako celku. Tento celek by měl mít odlišné vlastnosti od ostatních a tím zaujmout své potenciální návštěvníky. Svými ojedinělými vlastnostmi by měl uspokojovat potřeby a přání návštěvníků způsobem, který jim nemůže nabídnout žádná jiná destinace. Tento případ je v praxi samozřejmě velmi ojedinělý, přesto by se destinace měla snažit nabídnout kvalitní služby a atraktivitu, tak aby přilákala a motivovala co nejvíce jednotlivců a skupin pro návštěvu tohoto místa.

4.1. Vymezení a charakteristika Severozápadních Čech

Území Teplicka náleží do regionu Severozápadních Čech z celkových 15 marketingových regionů ležících na našem území. Samotný název udává polohu regionu, který leží na severozápadě České republiky při státních hranicích s Německem.

Severozápadní Čechy jsou tvořeny Českým středohořím s údolím Labe a památnou horou Říp, hřebeny Krušných hor, Lužických hor, skalními útvary Tiských stěn a Českého Švýcarska. Jedny z nejvíce známých oblastí tohoto regionu tvoří zmiňované Krušné hory, České Švýcarsko s hojně navštěvovanou Pravčickou bránou nebo hora Říp, kterou proslavila především legenda spojená s Praotcem Čechem, který si při pohledu na krásy Krušnohoří a Podkrušnohoří zvolil toto místo za domov svůj i všech Čechů. Jedná se o jeden administrativně-statistický region NUTS II Severozápad pro potřeby komunikace s Evropskou Unií a jejími orgány, který tvoří Ústecký kraj společně se sousedním Karlovarským krajem. [34]

V této oblasti se nacházejí zajímavé a turisticky nepřetížené horské oblasti, kulturně-historické památky, vhodné turistické a cykloturistické terény, přírodní nádrže i umělé vodní plochy, je zde tedy potřebný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, bohužel ne celé území aspiruje na to, být turisticky atraktivní. Tento region je znám jako významná průmyslová oblast, v dnešní době však toto tvrzení platí pouze z části. Za uplynulé desetiletí bylo vytvořeno mnoho opatření k odstranění ekologických zátěží na obnovu přírody a krajiny.

Oblast je nazývána krajem obnovených přírodních krás, je tvořena celým ústeckým krajem a je rozdělena na tři turistické oblasti. Tyto oblasti tvoří Krušné hory a podkrušnohoří, České středohoří a Žatecko, Děčínsko a Lužické hory. Oblast Teplicka spadá do turistické oblasti Krušné hory a podkrušnohoří, oblast je součástí Ústeckého kraje, zahrnuje okresy Most, Teplice a částečně okres Ústí nad Labem. [37] Krušné hory jsou tvořeny souvislým horským pásmem táhnoucím se v délce přes 130 km, které tvoří státní hranici mezi Čechami a Německem.

4.2. Vymezení a charakteristika Ústeckého kraje

Ústecký kraj, do kterého spadá okres Teplice, je jedním ze 14 krajů u nás. Tento kraj byl vymezen jako území okresů Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Ústí nad Labem a Teplice.

Rozkládá se na severozápadě České republiky podél státní hranice s Německou spolkovou republikou. Sousedí s kraji Karlovarským na jihozápadě, Plzeňským na jihu, Středočeským na jihovýchodě a Libereckým na východě. Prostor Ústeckého kraje patří k územím nejvíce ovlivněným průmyslem v rámci ČR. Nosnými odvětvími jsou průmysl paliv a energetiky, hutnictví, chemie, sklářství a strojírenství, které mají nepříznivý dopad na kvalitu životního prostředí. Kraj je charakteristický svou členitostí a různorodostí, což je dáno přírodními podmínkami, koncentrací obyvatelstva v pánevní oblasti a podél vodních toků a historickým vývojem. [35] Teplicko je součástí turistického subregionu Ústeckého kraje a to Krušné hory-východ a část subregionu České středohoří západ. Většina okresů Ústeckého kraje včetně Teplického sousedí s Německem, proto je zde rozvojovou šancí přeshraniční spolupráce.

Na území kraje zasahují 3 Euroregiony - Euroregion Labe - Elbe (členské obce v okresech Teplice, Litoměřice, Ústí nad Labem a Děčín), Euroregion Nisa (tvořená částí okresu Děčín) a Euroregion Krušnohoří (členské obce okresů Teplice, Most, Lovosice, Chomutov a 2 obce v okrese Litoměřice). Poloha kraje vzhledem k Evropě lze označit za výhodnou. Kraj leží na spojnici významné evropské osy spojující Berlín, Prahu a Vídeň. V rámci České republiky je výhodnost polohy kraje znásobena relativní blízkostí a výbornou dopravní dostupností hlavního města Prahy. Hustota zalidnění je v kontextu České republiky nadprůměrná, jedná se o 155 obyvatel na 1 km² a těžiště osídlení tvoří okresy Teplice, Most a Ústí nad Labem. Ústecký kraj má převážně průmyslový charakter, dlouhodobá intenzivní, převážně povrchová těžba nerostných surovin představuje zásadní územní a krajinný fenomén, který zcela změnil charakter a využití rozsáhlých částí okresů Teplice, Chomutov a Most. [36]

4.3. Vymezení a charakteristika Teplicka

Oblast Teplicka tvoří administrativní vymezení okresu Teplice, který leží v severozápadní části Ústeckého kraje. V rámci kraje sousedí ze západu s okresem Most, z jihu s okresem Louny, z východu s okresem Litoměřice a ze severovýchodu s okresem Ústí nad Labem. K tomuto vyčlenění byla přidána hora Milešovka, která z pohledu správního členění již do okresu nepatří, ale z pohledu geomorfologické a geografické vázanosti v rámci Českého středohoří a poloze na hranici okresu, může vytvořit s okresem jeden celek. Svoji severní hranicí sousedí se Spolkovou republikou Německo.

Území okresu je velmi členité a je z jedné čtvrtiny pokryto Krušnými horami o průměrné výšce 570 m n. m. s nejvyšším bodem Pramenáč, tyčícím se do výšky 909 m n. m., který je zároveň nejvyšším bodem celého okresu, nejnižším bodem je místo, kde řeka Bílina opouští okres a to 160 m nad mořem. Do ještě nižších nadmořských výšek zasahuje velkolom Bílina (přibližně 80 m n. m.), zde se však situace rychle mění. Na jihovýchodní straně zabíhá do okresu část Českého středohoří s nejvyšším vrchem Pařez, který měří 733 m n. m. Průměrná nadmořská výška nížin, které pokrývají zhruba polovinu rozlohy okresu a nacházejících se mezi těmito dvěma celky, se pohybuje okolo 200 m n. m. Rozloha okresu činí 8,8 % z celkové plochy Ústeckého kraje, 462 km², což je 0,59 % rozlohy ČR. Svou rozlohou patří mezi menší okresy, svými 462 km² stačí jen na 70. místo z celkového počtu 77 okresů. Počet obyvatel v kraji k 1. pololetí roku 2007 činil 128 632 žijících v 34 obcích okresu Teplice. [16]

K 31. 3. 2007 bylo podle ČSÚ z hlediska struktury podnikatelské sféry zapsáno do registru ekonomických subjektů 25 463 podnikatelských subjektů, to představuje 14,9 % z celkového počtu ekonomických subjektů kraje, 78,6 % tvořily fyzické osoby a 21,4 % právnické osoby. V členění podle odvětvové činnosti tvořily z celkového počtu 11,0 % podniky zabývající se průmyslovou činností, 11,6 % tvořily stavební podniky, 3,5 % zemědělské podniky, ale nejvíce, 73,9 % podniky zabývající službami.

Nejstarší historické a kulturní památky se nacházejí v okolí měst Teplice, Duchcov, Bílina a Dubí. K nejnavštěvovanějším patří Duchcovský zámek, postavený kolem roku 1570, proslulý působností G. Casanovy. Teplice jsou známy jako významné světoznámé lázně, jejichž vznik se traduje od roku 762. Léčivé prameny se proslavily daleko za hranicemi. Léčí se zde nemoci pohybového a oběhového ústrojí. V dnešní době jsou lázně nejvíce navštěvovány pacienty z Arabských zemí. Horské svahy Krušných hor jsou využívány hlavně v zimě pro zimní sporty. Další turisticky zajímavé památky se nacházejí např.

v Kostomlatech pod Milešovkou, kde se nalézají rozsáhlé torzo hradu, nazývaného také Sukoslav, tyčící se na výrazném kopci, v Krupce mezi navštěvovaná místa patří např. Kyšperkský betlém, v Oseku je to rozsáhlá zřícenina gotického hradu Rýzmburk. „Těsné sousedství okresu s městem Ústí nad Labem rozvoji okresu a Teplic samotných nepřispívá. Spíše naopak, neboť Ústí nad Labem jako centrum kraje bylo preferováno a dosud na sebe váže množství funkcí a investic. Například původní plán budování dálniční sítě počítal s dálnicí D8 Praha – Teplice – státní hranice, ale byl změněn ve prospěch Ústí nad Labem.“

[21] Dostupnost do ostatních okresů kraje je velmi dobrá, neboť se jedná o velmi malé okresy s nízkými vzdálenostmi měst. Výhodou je i blízkost hlavního města Prahy, která je vzdálena pouhých 96 km, jedním z problémů je však nedokončená stavba dálnice D8 z Lovosic do Ústí nad Labem, která by měla být dostavěna v roce 2010.

5. Analýza složek primární nabídky Teplicka

Primární nabídkou rozumíme základní složku produktu, která je potřebná pro vznik a rozvoj cestovního ruchu na daném území. Přírodní a kulturní potenciál vytváří nabídku, která svými typickými a ve většině případů ojedinělými vlastnosti dokáže sama oslovit účastníky cestovního ruchu, sama se prodává a vytváří podmínky pro rozvoj tohoto odvětví.

5.1. Přírodní potenciál Teplicka

Přírodní potenciál spolu s kulturním potenciálem tvoří základ nabídky a rozvoje cestovního ruchu v destinaci. Jedná se o důležité přírodní faktory určující vzhled krajiny, členitost terénu, podmínky pro rozvoj sportovního vyžití, pro možnosti rekreace, kvalitu životního prostředí a mnoho dalších. Tento soubor podmínek vytváří geomorfologický, klimatický, hydrologický a biologický potenciál. „Tyto podmínky mají pro cestovní ruch význam v tom, že jsou stacionární, do značné míry konstantní a uplatňují se zpravidla v plošně rozsáhlejších areálech. Přírodní atraktivita jsou jednotlivé přírodní zvláštnosti, jejichž ojedinělost a exotika činí konkrétní oblast pro cestovní ruch přitažlivější.“ [6, s. 15]

5.1.1. Geomorfologický potenciál

Jedná se o jeden z velmi důležitých činitelů ovlivňujících využití destinace v cestovním ruchu. Pro návštěvníky je přitažlivé především území s různorodým reliéfem, členitostí terénu, expozicí a sklonem svahů. Tyto činitele udávají předpoklady využití destinace pro turistiku, zimní sporty, rekreaci apod.

Okres Teplice leží podle geomorfologického členění v rámci Hercynského systému a subsystému Hercynského pohoří v provincii Česká vysočina a subprovincii Krušnohorská soustava. [Příloha 6] Jedna třetina okresu ležící na severu vyplňuje geomorfologický celek Krušné hory, patřící do Krušnohorské hornatiny. Zbývající třetiny na jihu okresu spadají do Podkrušnohorské soustavy, tvořenou Moskevskou pánví a Českým středohořím. [22]

Oblast Krušnohorské hornatiny tvoří celek Krušných hor, zahrnující Klínoveckou a Loučenskou hornatinu, do okresu Teplice zasahuje pouze Loučenská hornatina, která se dále člení na Flájskou a Cínoveckou hornatinu a Nakléřovskou vrchovinu. Jedná se o nejhornatější oblast Teplicka s průměrnou nadmořskou výškou okolo 900 m n. m., jedním z nejvýznamnějších vrchů je vyhlídkový bod Komáří Vížka, která tvoří křižovatku hlavních

krušnohorských turistických tras. Krušnohorské hornatiny jsou svými výškovými poměry vhodné pro zimní lyžařské sporty a provozování pěší turistiky. Horské vrchy jsou velmi frekventovanou částí regionu z hlediska využití pro horskou cyklistiku. [22]

České středohoří tvoří vzhled jihovýchodní části území, v okrese je zastoupeno podcelkem Milešovské středohoří, které se člení na Teplické středohoří s mírnými kopci a hřbety, nadmořské výšky se zde pohybují okolo 300 m. Bořeňské středohoří tvoří okolí jižní a jihovýchodní Bíliny, které je typické svým antropogenním reliéfem s konkávními i konvexními tvary. Dominantou je vypreparovaný lakolitový vrch Bořeň s 539 m n. m. Kostomlatské středohoří je nejvyšší částí s nadmořskou výškou okolo 800 m n. m. Chráněná krajinná oblast Českého středohoří díky svému vrchovinnému reliéfu a unikátnímu vzhledu krajiny láká především k provozování cyklistiky či pěší turistiky. [22]

Oblast Podkrušnohorské soustavy tvoří dva celky, Mosteckou pánev a České středohoří. Mostecká pánev se dělí na dvě části, Žateckou a Chomutovsko-Teplickou, do Teplického okresu spadá Duchcovská pánev a Chabařovická pánev. Nadmořská výška této oblasti se pohybuje od 200 do 450 m n. m. Tyto pánevní části jsou spíše rovinatého charakteru, který umožňuje rozvoj zejména nenáročné cyklistické dopravy. [22]

Na území okresu se nachází obrovská Radovesická výsypka, která svou výstavbou v minulosti zapříčinila zrušení tří CHKO (Kajba, Vršíček, Bělák), tato výsypka podstatně zasahuje do Českého středohoří.

Díky sedimentům třetihor se v okrese nacházejí pestré významné suroviny. Tato skutečnost zapříčinila intenzivní těžbu hnědého uhlí, dále se zde vyskytují např. keramické jíly, stavební písky. Podklad okresu v jižní části tvoří třetihorní vulkanity s třemi typy hornin, s čediči, znělcí, tufy a tufity. Probíhá zde převážně těžba čediče. Až polovina Teplického okresu leží v nížině s nadmořskou výškou okolo 200 m a s nejnižším bodem 162 m nad mořem. [19]

5.1.2. Klimatický potenciál

Jednou z hlavních podmínek realizace cestovního ruchu jsou klimatické podmínky. Na cestovní ruch působí prostřednictvím prvků, jako jsou teplota, vlhkost vzduchu, množství srážek, délka slunečního svitu apod.

Poloha okresu Teplicka v atlanticko-kontinentální pozici mírně vlhkého podnebného pásu, v oblasti převládajícího západního proudění vzduchu. Poloha území na styku vlivu oceánu od

západu a vlivu kontinentu od východu způsobuje velkou proměnlivost počasí. Po většinu roku zde sice převládá vliv vzduchu mírných šířek, ale krátkodobě se projevuje i vliv chladného arktického vzduchu od severu nebo vliv teplého subtropického vzduchu z jihu. Průběh pohoří, směr údolí a poloha nízko položených pánví zapříčiňuje velké místní klimatické rozdíly. Klima na Teplicku podstatně ovlivňují hlavně výškové poměry. Jedná se především o rozdíl výšek vrcholů Krušných hor a dna pánve nížin. Důsledkem celkové morfologie Teplicka je malé provětrávání území. [20] Jednotlivé části okresu spadají do chladné, mírně teplé i teplé oblasti, které ovlivňují klimatické podmínky v jednotlivých místech. [Příloha 7]

Různorodost morfologie ovlivňuje proudění vzduchu, průměrné roční srážky, teplotu a délku vegetačního období. Důležitým klimatickým činitelem je velká členitost terénu s velkou rozdílností nadmořských výšek. V kotlinách Teplice, Bílina se vyskytuje značný podíl bezvětrí, tento jev má negativní vliv na rozptýlení škodlivin ve vzduchu. Vyskytují se zde relativně nízké srážky, 550 mm za rok, území se řadí k nejsušším oblastem. Důvodem nízkých srážek je tzv. srážkový stín Krušných hor (zde činí roční úhrn srážek až 1 000 mm). Roční oblačnost rozně velmi kolísá, v oblasti hor se pohybuje nad 70 %, v ostatních oblastech okolo 65 – 70 %.

Roční průměrné teploty se pohybují od 8 do 9 °C. S rostoucí nadmořskou výškou klesá teplota vzduchu průměrně o 0,6 °C na 100 m a roste množství srážek. Z uvedeného vyplývá, že nejdeštivějšími (1 000 mm/rok) a nejchladnějšími (4 – 5 °C) oblastmi jsou nejvyšší místa Krušných hor. Naopak nejsušší místa se vyskytují na závětrné straně Krušných hor, kde se vlivem srážkového stínu vyskytují nejnižší průměrné srážky. Nejdeštivějším a nejteplejším měsícem je červen, nejsušším a nejchladnějším leden. [20]

Střední plochy v rozmezí 300 až 600 m, jedná se o mírně teplé klimatické oblasti s mírným létem, zima s mírnými teplotami a krátkým trváním sněhové pokrývky. Průměrné červencové teploty se pohybují od 16 do 18 °C, lednové teploty -2 až -6 °C. Počet letních dnů v roce činí 20 až 50, mrazových dnů 110 až 160.

Nadmořské výšky nad 600 m, chladné klimatické oblasti s krátkými léty a dlouhými, mírně chladnými a vlhkými zimami s dlouhotrvající sněhovou pokrývkou. Teploty v červenci klesají pod 14 °C, v lednu se pohybují v rozmezí -3 až -7 °C. Počet letních dnů je nižší než 30 a počet mrazových dnů se pohybuje od 140 do 180. [38]

Mimořádně větrnou oblastí je hora Milešovka, kde průměrná roční rychlost větru dosahuje 8,1 m/s. Počet dnů se sněžením odpovídá celkové srážkové činnosti. V Krušných horách připadá

48 % z celkového ročního srážkového úhrnu na srážky sněhové, v Českém středohoří 40 % v Mostecké pánvi 30 %. Nejvyšší sněhová pokrývka je v průměru zaznamenána v okolí Mikulova (120 – 160 cm), nejnižší v nížinných oblastech (do 20 cm). Trvání a mocnost souvislé sněhové pokrývky stoupají s nadmořskou výškou. [20]

Výborné sněhové a klimatické podmínky vytvářejí předpoklady pro rozvoj zimních sportů, velmi vhodnou oblastí pro rozvoj těchto sportů, z hlediska nejvyšší sněhové pokrývky, představuje krajinný celek Mikulov – Bouřňák – Moldava. Období letních měsíců je vhodné i pro letní rekreaci, bohužel tyto podmínky nejsou využity z důvodu nedostatečně vyvinuté infrastruktury pro letní sezonu. V minulosti bylo území typické svými častými teplotními inverzemi, smogem a mlhami. Dnes už se tato situace změnila, těchto jevů výrazně ubylo.

5.1.3. Hydrologický potenciál

Oblasti s vhodnými hydrologickými podmínkami se stávají stále významnějšími z hlediska realizace cestovního ruchu. V globálním měřítku patří dobré hydrologické poměry k jeho nejdůležitějším podmínkám.

Podzemní vody zpravidla vytvářejí předpoklady pro koncentraci cestovního ruchu. Platí to především pro minerální prameny s léčebnými účinky. Jejich atraktivita je zvyšována jejich sporadickým výskytem. Lázeňská střediska, která na nich vznikala, patří k historicky nejstarším centrem cestovního ruchu. Stálost vyvěrání pramenů jim umožňuje celoroční provoz. [6] „Léčivé vody se od ostatních vod liší některými fyzikálními nebo chemickými vlastnostmi. Termální voda má při vyvěrání alespoň 25 °C, minerální voda obsahuje nejméně 1 g minerálních látek v 1 l vody.“ [11, s. 121] Díky složité geologické stavbě se na území Teplicka vyskytuje několik druhů vod minerálních (uhličitě, síranové, železnaté, kyselky, radonové i vody termální). Velké zastoupení mají uhličitě vody neboli kyselky. Na povrch vystupují hlavně v oblastech hlubinných zlomů v okolí Bíliny. Síranové vody se vyskytují v pásmu při okraji Českého Středohoří. Radonové vody jsou neznámější z Teplic. Termální vody vystupují z hlubokých struktur v místech zlomů (v Teplicích). Tyto minerální vody jsou všeobecně známé jako léčivé nebo stolní (Bílinská). Na zdroje termálních vod se váže lázeňské využití. V okrese jsou nejznámější lázně Teplice, potenciál pro intenzivnější využití vod pro lázeňské a ozdravní pobyty mají i jiné lokality. Léčivé prameny v teplickém údolí byly známy již před přibližně 2 000 lety, což dokládají archeologické nálezy římských mincí v Pravřídle a nálezy keltských mincí a šperků z počátku našeho letopočtu v Obřím prameni u

Duchcova. Starý zvyk – známý z dob antického Řecka a Říma, projevovat díky léčivé síle minerálních vod vhozením mincí či jiných darů do pramene – přinesl potvrzení toho, že teplické prameny jsou jedny z nejdéle známých a intenzivně využívaných ve střední Evropě. Teplota vyvěrající termální vody je 39 – 44 stupňů Celsia, je hydrouhličitanosodného typu s obsahem fluoridu a má velké množství stopových prvků včetně vzácných kovů. Nalezení těchto pramenů předurčilo osud města Teplic i celého okolí, které je ve své historii a budoucnosti neodmyslitelně těsně spjato s lázeňstvím. Po vzniku prvních lázeňských budov přijíždějí významní hosté s početnými doprovody a lázeňský život je doplňován čilým společenským a kulturním ruchem. Teplice prožívají hospodářský vzestup a mění se z nepříliš významného městečka na centrum s výjimečnou klientelou. [29] Tento rozkvět zastavila až zahájení nechvalně proslulé těžby uhlí.

Povrchové vody typu jezer a umělých vodních ploch se uplatňují především z hlediska dlouhodobých pobytu, zejména v letní sezoně pro rekreaci. Další atraktivitu z hlediska hydrologického potenciálu území mohou tvořit řeky. Jejich uplatnění v cestovním ruchu brání především velké znečištění těchto toků. Celé území Teplicka patří do povodí Labe. V okrese je možné vymezit šest povodí toků druhého řádu, jedná se o toky, které ústí do Labe, tedy do toku prvního řádu.

Nejrozsáhlejší oblastí těchto povodí je oblast odvodňována řekou Bílinou, tvoří 82,5 % rozlohy okresu. Poté následuje povodí Moldavy, Bystřice, Mohelnice a Milešovského potoka. Největší hustota říční sítě je v Krušných horách díky velkým srážkám a málo propustným horninám. V horních tocích potoků Krušných hor a Českého středohoří se vyskytují čisté průzračné horské vody. Bohužel v nižších oblastech bývají toky znečištěny průmyslovými a městskými odpady. Jedinou přehradou Teplickou je nádrž Všechlapy. Mezi další vodní plochy patří rybníky a zatopené lomy. Tyto lomy se ve většině případů používají k rekreaci nebo pro průmysl či zemědělství. Rybníky vyskytující se v této oblasti jsou buď okrasné, nebo chovné, jen výjimečně slouží k rekreaci. [23]

Nejvýznamnější vodní plochu využívanou pro rekreaci tvoří zatopený lom Barbora, kde se nachází rekreační plochy pro stany a karavany, jedná se nejvyužívanější rekreační oblast v letních měsících pro návštěvníky Teplicka a zároveň i pro místní obyvatelstvo. Pro rekreaci jsou dále využívány přírodní koupaliště Anger, Osecký rybník, Proboštovský rybník, rybník Malá Barbora, nádrž Všechlapy, která je zároveň využívána pro rybaření a vodní sporty a průmysl. Pro rybaření jsou využívány oprám Kateřina, oprám Karolína a Modlanský rybník.

Významné vodní plochy tvoří Malý a Velký zámecký rybník v Teplické Zámecké zahradě s možností projížďky na lodích. [24]

5.1.4. Biologický potenciál

Vzhledem k rozmanitosti geologického podloží je v Teplickém okrese velká pestrost rostlinstva i živočišstva. Ve vyšších polohách Krušných hor byly původní rostlinné společenství květnatých bučin, z ekologických důvodů nahrazeny smrkovými monokulturami, v důsledku působení imisí, které zapříčinily jejich rozklad. Významným biotypem v Krušných horách jsou rašeliniště a kdysi obdělávané květnaté louky, zde se nacházejí významné a mizející rostliny, lilie cibulkonosná, všivec ladní, upolín nejvyšší, prstnatec plamatý, tučnice obecná. V roce 1995 byla tato část vyhlášena přírodním parkem Východní Krušné hory, přechází do okresu Ústí nad Labem a v Německu navazuje na CHKO Osterzgebirge. V podkrušnohorské pánvi na kyselých horninách se vyskytují zbytky kyselých doubrav, většina původních společenstev byla likvidována těžbou, nahradily je druhotná, plevelová společenstva výsypek a průmyslových ploch. Bořeň je významným výskytem ohrožených druhů rostlin, např. hvozdíku sirého, hvězdice alpské. [15]

Výskyt živočichů odpovídá pestrosti přírodních podmínek okresu. V roce 1958 byl u obce Moldava omylem zastřelen los evropský, v roce 1977 byl sražen autem u Mostu a roku 1987 byl spatřen. Teorie o výskytu losa říká, že Krušné hory jsou součástí historické evropské tahové cesty losů ve směru sever – jih. Mozaika rašelinišť, luk a mladých výsadek náhradních dřevin ve vrcholové partii Krušných hor při hranici s Německem, tvoří ideální místo pro silně ohroženého tetřívka obecného. Mezi další ptáky vyskytující se na tomto území patří jestřáb lesní nebo kalous ušatý. Náhradní rostlinná společenstva v Podkrušnohorské pánvi jsou vhodné pro výskyt hlodavců, ptáků z čeledi kurovitých, jako jsou bažant obecný nebo koroptev polní. Zatopené vodní propadliny jsou domovem vodního ptactva, žijí zde různé druhy kachen, potápka roháč apod. V CHKO České středohoří se nalézají různé druhy hmyzů, křepelka polní, stehlík obecný nebo savci, lasice kolčava, tchoř obecný, křeček polní a další. Přírodu a krajinu významně ovlivňuje způsob využívání území, na Teplicku se vystřídala řada kultur. [15]

Teplice patřily v minulosti k předním evropským lázeňským městům s pozoruhodnou kulturní tradicí a přitažlivostí. Své postavení ztrácely úměrně tomu, jak se zhoršovalo životní prostředí. V okrese převažuje zejména těžba hnědého uhlí, které je využíváno v energetice, zároveň je také sirnatým původcem dusivého smogu a ekologické zátěže rozsáhlých regionů.

Zhoršené životní prostředí, hlavně špatná kvalita ovzduší a vod, krajina z velké části zdevastována povrchovou těžbou. Situace se však za poslední desítky let postupně zlepšuje. V teplické části severočeské pánve byla těžba skončena v roce 1997. [17]

Biologický potenciál je tvořen faunou a flórou, velký význam zde mají chráněná území přírody, pokud nejsou pod přísnými regulacemi přístupů lidí, jsou tato území jedním z významných objektů zájmu cestovního ruchu. Významné přírodní rezervace a památky nacházející se na území Teplicka tvoří národní přírodní rezervace Bořeň, vyhlášen v roce 1977. Jedná se o vrch s výrazným skalnatým vrcholem 1,5 km jižně od Bíliny v nadmořské výšce 260 – 539 m. Předmětem ochrany jsou ohrožená rostlinná společenstva s řadou zvláště chráněných druhů rostlin. Na nepřístupných skalách hnízdí vzácní dravci. [15] Jde o významný turistický a vyhlídkový bod vyhledávaný mnoha turisty. Rezervací vede naučná stezka z Bíliny až na vrcholovou vyhlídku, tato stezka je 3,5 km dlouhá, zaměřuje se na botaniku, zoologii, ekologii a geologii. Bořeň je vhodný pro provozování horolezecké činnosti.

Přírodní památka Vlčí důl, vyhlášena v roce 1989. Skalnatý svah Krušných hor 1 km od Oseka. Předmětem ochrany je 200 let stará bučina. Hnízdiště významných ptáků a jiných živočišných druhů. Území je součástí naučné stezky „Přírodou a dějinami Oseka“ táhnoucí se 7 km, zaměřena na zoologii, ekologii, paleontologii a historii. Přírodní památka Vrása, vyhlášena v roce 1986. Skalnatý útvar na zalesněném svahu Krušných hor 1 km od zříceniny hradu Osek je dokladem horotvorných procesů v Krušnohoří. Tato přírodní památka je také součástí stezky „Přírodou a dějinami Oseka“ Přírodní památka Salesiova výšina, vyhlášena v roce 1986, křemenovité skalní město 1,2 km od Oseka. Doklad geologického vývoje území ve třetihorách, lokalita je bohatým paleologickým nalezištěm zkamenělých zbytků sladkovodních mlžů. [15]

V regionu se nachází dalších 5 přírodních památek a rezervací, jejichž využití není vhodné pro cestovní ruch, nalézají se na nich zvláště chráněné nebo ohrožené rostliny. Mezi tyto památky patří Buky na Bouřňáku, Černá louka, Domaslavické údolí, Grunwaldské vřesoviště a Husův vrch.

Členitost a biologické podmínky území umožňují mnoho příležitostí k neobyčejnému pohledu na široké členité okolí z vrcholů množství vrchů, které slouží jako vyhlídky či rozhledny, nejfrekventovanějším vyhlídkovým bodem, díky návaznosti na turistické trasy tvoří Komářův vížka (800 m n. m.), na vrchol je možný přístup sedačkovou lanovou dráhou z Krupky. Návštěvníci

se zde mohou občerstvit, okolí poskytuje bohaté turistické trasy jak v létě, tak v zimě. Lanová dráha byla zprovozněna v r. 1952 a v té době byla považována za nejdelší ve střední Evropě. Doubravka (392 m n. m.), malebný kopec, který neodmyslitelně patří k panoramatu Teplic. Nyní je cílem turistů i lázeňských hostů, kterým je umožněn krásný romantický výhled na Krušné hory i na České středohoří, jeho předností je blízká dostupnost z centra města Teplic. Milešovka (837 m n. m.), nejvyšší vrchol středohoří, cíl mnoha turistických tras, na vrcholu se nachází meteorologická stanice z r. 1904. Bouřňák (869 m n. m.), na vrcholu je návštěvníkům k dispozici turistická chata s restaurací, postavená z popudu průkopníka české turistiky v Krušných horách, Karla Líma. [Příloha 13] Pramenáč (910 m n. m.), nejvyšší hora teplického Krušnohoří, která láká turisty možností shlédnout neobyčejný krajinný prvek, jímž jsou vzácná kamenná slunce.

V Teplickém okrese se vyskytuje celá řada parků, volně přístupných zahrad a botanických zahrad. Většina těchto zahrad se nalézají v okresním městě Teplice, rozsáhlá Zámecká zahrada v centru města se stává častým místem odpočinku a relaxace lázeňských hostů.

5.2. Kulturní potenciál Teplicka

Jednotlivé složky kulturního potenciálu, jako jsou hrady, zámky, muzea nebo městské památkové rezervace mohou svou hodnotou přitahovat určitý okruh návštěvníků.

Touha po poznání kulturních památek může být hlavní příčinou návštěvy určitého místa, jejich návštěva je také spojena s naplněním volného času rekreantů či lázeňských hostů.

Městské památkové zóny tvoří města Teplice, Duchcov, Krupka a Bílina, významným městem z pohledu cestovního ruchu je také Osek a Dubí. Tyto města jsou vhodná pro rozvoj městského cestovního ruchu. „Návštěva měst umožňuje rozpoznávat nejen významné kulturní a historické pamětihodnosti, architektonická, stavební, výtvarná a umělecká díla, ale i současný život v nich.“ [3, s. 32]

Nejvýznamnějším městem v okrese jsou Teplice, které vznikly postupně kolem ženského benediktinského kláštera založeného královnou Juditou v polovině 12. století, v průběhu 13. století se staly městem. Od 14. století získávaly pověst známého lázeňského města navštěvovaného hlavami států, významnými umělci, mysliteli a politiky. Po velkém požáru v r. 1793, kdy lehlo popelem 155 domů ve městě a 11 stodol na předměstí, vyrostla řada nových klasicistních budov, které učinily z Teplic módní a moderní město. [Příloha 14] Na Zámeckém náměstí dále stojí barokní kostel sv. J. Křtitele, v jižní části tohoto historického

jádra města byl v r. 1809 postaven dům Zlatý kříž. Uměleckou dominantu náměstí představuje morový sloup od Matyáše Brauna z r. 1718. Výrazně poznamenala město výstavba lázeňských domů, z nichž je dnes největším celkem komplex lázní Beethoven. Vrchol prožily Teplice v první polovině 19. století, kdy se jim říkalo "Malá Paříž". I v dnešní době zde návštěvníci mají možnost nalézt nádherná místa tvořená klasicistními či historizujícími budovami, rozlehlými parky s kašnami, fontánami, rybníky, jezírky altánky a besídkami. Toto okresní město každoročně navštíví velké množství turistů, kteří zde hledají klid, které jim toto město nabízí. [28]

Lázeňství má v Teplicích mnohaletou tradici. Teplické lázně patří k nejstarším a nejmodernějším lázním v Evropě. Pověst o objevení léčivých pramenů říká, že byly nalezeny pasáčkem prasátek, respektive jedním z těchto prasátek, které se opařilo jedním z horkých léčivých pramenů. K léčení jsou prameny využívány od 12. století. Město bylo díky léčivým pramenům navštěvováno slavnými panovníky, diplomaty, vědci a umělci, kteří je nazývali „Salonem Evropy“. [Příloha 15] Špičková péče a služby na evropské úrovni, které jsou zaměřeny především na pohybový a nervový aparát, jsou lázeňským hostům poskytovány v pěti lázeňských domech, Lázeňský dům Beethoven, Císařské lázně, Kamenné lázně, dětské Nové lázně a Tereziiny lázně v Dubí. [29] Standardní lázeňské služby jsou rozšiřovány a zkvalitňovány, například otevřením Kliniky CLT v Císařských lázních, která je vybavena operačními sály s nejmodernější zdravotnickou technikou. Nacházejí se zde ambulance odborných lékařů od interny, chirurgie, plastické chirurgie, ortopedie, dermatologie, stomatologie, přes mamologii, gynekologii, až po pracoviště ORL nebo fyzioterapii. Pýchou tohoto zařízení je nejmodernější chirurgický sál v České republice. Snahu potvrzuje rovněž laserové centrum a centrum plastické a estetické medicíny, která jsou součástí Kliniky CLT. K lázeňským účelům jsou využívány termální prameny Pravídlo a Hynie. Teplota vyvěrající termální vody je 39 – 44 stupňů Celsia, je hydrouhličitanosodného typu s obsahem fluoridu a má velké množství stopových prvků včetně vzácných kovů. Úspěšně se léčí profesní nemoci vyvolané vibracemi. Všechna lázeňská zařízení poskytují ubytování, léčení i stravování pod jednou střechou. Lázně Teplice v Čechách se zaměřují také na Medical Wellness pobyty, kdy hosté nepřicházejí s konkrétním zdravotním problémem, ale snaží se o prevenci vzniků možných problémů formou zdravého životního stylu. Pro lázeňské hosty je připraven kulturní program, možnosti výletu nebo zájezdu pořádaných cestovními kancelářemi, možnost zúčastnit se jiných zábavných akcí, dle předem připraveného harmonogramu těchto zařízení. Bohaté kulturní vyžití návštěvníkům Teplic nabízí Dům kultury Teplice a Severočeská filharmonie Teplice. [31] Dům kultury spravuje i nádhernou budovu Krušnohorského divadla

z roku 1924, která byla zrekonstruovaná a dána znovu do provozu v roce 1998. Severočeská filharmonie má v Teplicích více než padesátiletou tradici, pořádá pravidelné abonentní koncerty, mimořádné koncerty a v letních měsících probíhají kolonádní koncerty.

Zámek Teplice byl založen jako klášter benediktinek, královnou Juditou ve 2. polovině 12. století. Hlavní trakt byl přestavěn v renesančním slohu. K barokní etapě výstavby zámku patří Nová budova, k níž bylo ve 2. polovině 18. století přistavěno divadélko rozšířené v roce 1800 o původní empírový vestibul. Při poslední velké přestavbě zahájené ke konci 18. století byl regotizován zámecký kostel a průčelí hlavní budovy zámku bylo upraveno v klasicistním stylu. Od roku 1947 je zámek sídlem Regionálního muzea. K zámku přiléhá rozlehlý zámecký park založený koncem 16. století s jezírky a drobnými historickými stavbami, tento park je volně přístupný, stává se častým místem odpočinku a relaxace nejen lázeňských hostů. Na Zámeckém náměstí se nalézá morový sloup zhotovený na paměť odvrácení morové nákazy Teplic slavným sochařem Matyášem Braunem.

Doubravská hora – hrad, malebný kopec nad Teplicemi je opředen řadou pověstí o pohanském obětišti, pokladech, tajemných rytířích a podzemních chodbách. Roku 1655 byl hrad zbourán. V roce 1882 na troskách středověké a pevnostní architektury byla zřízena hradní restaurace. Hrad Doubravka s překrásným rozhledem na České středohoří je častým cílem vycházek turistů, toužících po neobyčejném pohledu na město i jeho širší okolí.

Muzeum Teplice se kromě jiných bohatých sbírek, z mnoha vědních oborů, může pochlubit obsáhlou a velmi cennou paleontologickou sbírkou zkamenělin mnoha druhů rostlin či živočichů z jednotlivých, dnes již většinou zaniklých lokalit. V prvním patře budovy jsou umístěny expozice zaměřené na pravěk severozápadních Čech, umění gotiky, renesance a baroka, lázeňství a vývoj keramické výroby v regionu, je zde stálá výstava hodin, numismatický kabinet a zpřístupněny jsou i některé zámecké interiéry s dobovým vybavením. Do návštěvníckého okruhu je zahrnuto i vnitřní nádvoří s vyznačeným půdorysem klášterní basiliky a se vzácně dochovanou románskou kryptou. Muzeum je veřejnosti otevřeno celoročně, denně mimo pondělí.

Reliéf „Objevení teplických pramenů“, jedná se o kamenný reliéf v dřevěném podstavci, jsou zde zobrazeni vepři, jako symbol „objevitelů“ pramenů, podle staré pověsti. Dále je zde vyobrazen ležící člověk, jako symbol pacientů, užívajících léčivé vody. Reliéf je umístěn před vchodem do výstavní síně muzea, tvoří symbol teplického lázeňství. Kostel sv. Jana Křtitele nacházející se na Zámeckém náměstí města Teplic má unikátní vnitřní barokní a rokokové vybavení, hlavní oltář připomíná stejnou část zařízení chrámu sv. Petra v Římě. [14]

Nejvýznamnější pořádanou akcí v letním období je slavnostní zahájení lázeňské sezóny Teplice, akce se koná každoročně v celém centru města, nabízí pestrou nabídku pořadů, soutěží a další zábavy. Součástí bývají porcelánové trhy v prostorách skleněné kolonády. Zahájení lázeňské sezóny má nadregionální význam, akce je navštěvována turisty ze vzdálenějších regionů, velký počet návštěvníků je také z blízkého Německa. Termín konání je vždy poslední víkend v květnu. Mezi pravidelně se opakující akce v Teplicích v letních měsících patří Český pohár horských kol, který probíhá v okolí Doubravské hory každý červen a Antonínská pouť v Proboštově, jedná se o lidovou veselici konající se v polovině června. V zimních měsících probíhá Hudební festival Ludwiga van Beethovena s téměř čtyřicetiletou tradicí. Termín konání akce je přelom září a října a běžecké závody kolem Doubravky pro všechny kategorie s tradicí od r. 1945, konající se vždy první listopadovou nedělí. [28]

Město Duchcov vzniklo ve 13. století z původní trhové osady Hrabšíšín. Rozkvět města nastal v 16. – 18. století, kdy byl zámek Valdštejn přestavěn do dnešní podoby, postaven zámecký špitál, kostel sv. Barbory a řada dalších staveb. Město Duchcov láká své návštěvníky množstvím zajímavých památek a především svou casanovskou tradicí.

Zámek Duchcov, původně renesanční, později barokně a nakonec klasicistně přestavovaný. Dnes se v něm nachází expozice vývoje slohového nábytku Uměleckého a průmyslového muzea, díla českého baroka ze sbírek Národní galerie a především expozice Giacoma Casanovy, který je v Duchcově pohřben, právě příběh Giacoma Casanovy láká do zámku mnoho zájemců. Pamětní deska Giacoma Casanovy se nachází v kostele sv. Barbory. Zámecká zahrada se postupně vrací k parku v anglickém stylu. Zahradu i nádvoří zámku zdobí sochy z dílny Matyáše Brauna. Zámek je přístupný od dubna do října. [26]

Muzeum Duchcov bylo založeno v r. 1896 F. X. Reidlem, který vyzval obyvatelstvo, aby předměty kulturního či přírodně historického významu darovalo nově vzniklému muzeu. Zde byla v r. 1898 otevřena první muzejní expozice, která poté byla doplňována, přesouvána a nakonec zrušena. V r. 1994 byla činnost muzea, které bylo v 80. letech zrušeno, obnovena v památkově chráněném objektu. V Poppelově výstavní síni jsou po celý rok instalovány výstavy zaměřené na život a umění v Duchcově a okolí. Dne 1. 6. 2001 byla po dlouholetých přípravách v muzeu slavnostně otevřena expozice „Historie města Duchcova“, která je návštěvníkům, tak jako Poppelova výstavní síň, přístupná po celý rok.

Pravidelně se opakující akce je taktéž spojena s duchcovskou casanovskou tradicí, jedná se o Casanovské slavnosti, lidovou veselici v prostorách Duchcovského zámku, zámecké zahrady a náměstí, vždy první víkend v červnu.

Město Krupka je bývalé hornické středisko. Památková zóna se vyznačuje půvabem starobylých domů. Bývalou slávu a bohatství ukazují kromě zachovalého celku středověkého hornického města gotické a renesanční stavby kostelů Nanebevzetí Panny Marie, sv. Ducha a sv. Anny. Město je častým výletním bodem převážně německých turistů, důvodem je těsná blízkost státních hranic.

Pod Komáří Vížkou leží zřícenina hradu Kyšperk, založeného již r. 1326, někdy nazývaném Supí hrad. Po požáru v 16. století nebyl obnoven, a tak se dodnes zachovala pouze jeho dispozice, fragment průčelí hranolovité věže a část hradebních zdí. Pusté trosky hradu jsou volně přístupné. Poutní kostel Bolestné Panny Marie v barokním stylu je obklopen ambity se sedmi barokními kaplemi dokončené v 18. století. V bohatě zdobeném interiéru kostela vyniká vyřezávaný baldachýnový oltář, podobající se zmenšenému oltáři svatopetrskému v Římě. [14]

Pravidelně se opakující akce ve městě Krupka jsou Mariánské poutní slavnosti, konané každý první víkend v září, jedná se o lidovou veselici s hudebními estrádami a pouťovými atrakcemi. Krupská smyčka je dálkový turistický pochod konaný každoročně v září.

Počátky města Bílina se datují začátkem 13. století. Minerální voda z léčivých pramenů v nedaleké Kyselce byla známá již od středověku. V současnosti se připravuje realizace strategie na podporu a obnovu lázní Kyselka. Historické centrum tvoří čtvercové náměstí s obnovenými renesančními a raně barokními domy, původně gotický kostel Petra a Pavla a secesní budova radnice, nyní městský úřad. Částečně zachována zůstala část městských hradeb. Dominantu města tvoří barokní lobkovický zámek. Vývoj celé oblasti Bílinska poznamenala těžba hnědého uhlí, která brání většímu rozvoji cestovního ruchu. I přes velký ústup památek rozvoji města, je zde stále množství pozoruhodností. Významnou kulturní památkou v Bílině je Barokní Lobkovický zámek z r. 1703, kolem zámečku je celoročně přístupná obora se zvěří. [14]

Město Osek má dlouhou historii s těsnou vazbou na založení cisterciáckého kláštera v roce 1196. Osek nabízí množství zajímavostí a památek, je ideálním výchozím bodem pro výlety do Krušných hor a Podkrušnohoří.

Cisterciácký klášter Osek založil řád cisterciáků a prvotní stavba kláštera byla dřevěná. Ve své původní podobě byl kostel rozsáhlou trojlodní bazilikou, kterou připomíná románský portál v jižní zdi chrámu i další architektonické fragmenty. Nejstarší celistvě dochovanou částí kláštera je kapitulní síň, u nás první gotická stavba s žebrovou klenbou, datovaná rokem 1240. Klášter doplňuje tříúrovňová terasovitá zahrada a tekoucí i stojatá voda, sochy, drobná

architektura a okrasné dřeviny vytvořily pozoruhodný celek doplňující monumentální stavbu kláštera. Osecký klášter je národní kulturní památkou, zachycuje stavební vývoj od románského umění až po baroko. V současnosti je klášter velmi poškozen a probíhají snahy o jeho obnovu. Tato národní kulturní památka významně přesahuje regionální charakter, slouží nejen k sakrálním účelům, ale jeho prostory jsou zpřístupněny veřejnosti. [Příloha 12]

Hrad Rýzmburk se nachází 2 km severovýchodně od Oseka, německým pojmenováním Riesenburg, obrovský hrad. Hrad stojí na vysokém skalnatém vrchu. Na nejvyšším a nejbezpečnějším místě jsou zbytky třípatrového paláce, vybudovaného na obdélníkovém půdorysu. Jihovýchodně pod ním se rozkládá horní hrad s hranolovitou věží, k níž byla ve 14. století přistavěna kaple. [25] Na tuto část pak navazují zbytky svažujícího se podhradí. Kvůli narušené statice a padajícím kamenům z hradních zdí je veřejnosti uzavřen. Každoročně vždy třetí víkend v srpnu se ve městě konají Osecké slavnosti, lidová veselice s ukázkami dobových řemesel a hudebními vystoupeními. [27]

Město Dubí tvoří jeden z výchozích míst pro zimní sporty a turistické výlety. V roce 1872 získalo město statut lázeňského místa a proslulo díky svým klimatickým lázním, které byly vystavěny na konci 19. století jako zdravotní vzdušné lázně. Lázně jsou v současnosti pod hlavičkou Lázně Teplice v Čechách. Nejznámějším podnikem je zde Český porcelán a. s., který Dubí proslavil cibulovým vzorem téměř po celém světě. Město Dubí stojí ve stínu nechvalně proslulé silnice E55 a jejím spojením se sexuální turistikou, prostitucí a kriminalitou, což brání rozvoji cestovního ruchu.

Dubský kostel Neposkvrněného početí Panny Marie postaven dle benátského vzoru v r. 1906. Stavba byla projektována italským architektem Pietrem Bigagliem je ojedinělou ve střední Evropě. Každoročně se ve městě konají Dubské slavnosti, vždy druhý víkend v září, doprovázené pouťovými atrakcemi a koncerty vážné hudby v kostele Neposkvrněného početí Panny Marie. [14]

Na území okresu Teplice se nachází řada méně významných, převážně církevních staveb, jedná se o menší kostely, kaple nebo sochy a sousoší svatých. [1]

Na úpatí Krušných hor se dochovaly zbytky lidové architektury v podobě hrázděných chalup v obcích Křižanov u Hrobu, Žim nebo Mošnov v Českém Středohoří. V zimních měsících se v Krušných horách každoročně konají Závody psích spřežení mezi středisky Moldava a Nové Město, probíhají v lednu nebo v únoru dle sněhových podmínek. Další významnou každoroční akcí probíhající mezi těmito středisky je Krušnohorská třicítka, mezinárodní závod v běžeckém lyžování, konaný taktéž v lednu nebo v únoru dle sněhových podmínek.

6. Analýza složek sekundární nabídky Teplicka

Sekundární nabídka vytváří podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v dané lokalitě, tvoří ji zařízení a podniky cestovního ruchu, které v cílovém místě zabezpečují možnosti ubytování, stravování a možnosti provozování volnočasových aktivit typických pro cestovní ruch, např. rekreační, sportovní, kulturní a jiné služby. Jedná se tedy o materiálně-technickou základnu, která umožňuje přístupnost cílového místa, vytváří pracovní místa, realizuje příjmy v lokalitě a především zvyšuje přitažlivost místa pro potenciální návštěvníky. „Velkou pozornost je třeba věnovat kvalitě poskytovaných služeb, protože se může stát, že při absenci adekvátní sekundární nabídky, přes bohatost primární nabídky, nebude mít destinace dostatek návštěvníků, především s dlouhodobým pobytem.“ [8, s. 43]

6.1. Dopravní obslužnost

Dopravní služby umožňují přepravu účastníka cestovního ruchu z místa trvalého bydliště do cílového místa a zpět. „Současné dopravní prostředky i dopravní infrastruktura pohyb z místa na místo zrychlují a usnadňují.“ [2, s. 25] Zahrnují i pohyb v cílovém místě. Jejich poskytování souvisí s rozvojem osobní dopravy. Teplicko patří v oblasti dostupnosti a propracovanosti dopravní sítě do jednoho z nejlépe rozvinutých krajů. V Ústeckém kraji má na dopravní infrastrukturu vliv mnoho faktorů, jedním z těchto faktorů je geografická poloha oblasti s poměrně hornatou členitostí a četnými strmými lokálními převýšeními. Mezi tyto činitele patří také sousedství s Německou republikou, značný vliv má také poloha na severojižní evropské dopravní ose, nadprůměrná hustota osídlení a jiní činitelé. Spojení se sousedy umožňuje více jak 10 silničních i železničních přechodů.

Celý Ústecký kraj pokrývá nadprůměrně hustá silniční síť, tvoří přes 7% sítě silnic a dálnic České republiky a to hlavně díky intenzivním stykům právě se sousedními zeměmi. Realizuje se zde část tranzitní kamionové přepravy v severojižním směru.

Nejvýznamnější silniční komunikace vedou ve směru z Prahy na Teplice – Drážďany (D8, I/8). Dálnice D8 není stále v kompletním provedení, dlouholeté spory vedené okolo této stavby zapříčinily zdoluhavé stavební práce. V minulosti již byl otevřen nový 23,4 kilometru dlouhý úsek z Trmic na Ústecku na státní hranici s Německem. Spolu s českým úsekem se otevřel i úsek německé dálnice A17 směrem do Drážďan, který na českou komunikaci navazuje, a hraniční přechod Krásný Les – Breitenau. V současnosti byla zahájena dostavba

chybějící části dálnice Lovosice – Řehlovice přes České středohoří a Trmice, předpokládané dokončení stavby je rok 2010.

Komunikace jsou doplněny propojením podkrušnohorských měst silnicí I/13 Karlovy Vary - Chomutov – Teplice – Ústí nad Labem – Děčín, částečně realizovanou ve čtyřpruhovém profilu. [Příloha 8]

Železniční síť má v Ústeckém kraji 1 033km a její hustota je nejvyšší z mimo pražských krajů. Významné je napojení na mezinárodní trasy z Německa do Prahy. Je možné využít jednodenní jízdenku, která platí v českém i německém příhraničí. V nejbližší době bude zahájena přestavba a modernizace chátrající nádražní budovy v Teplicích. [Příloha 9]

Výhradní postavení v místní dopravě zaujímá Dopravní podnik Teplice, s.r.o., který provozuje městskou hromadnou dopravu v Teplicích a příměstskou dopravu v okolních městech a obcích (Bořislav, Bystřany, Bžany, Dubí, Duchcov, Háj u Duchcova, Hrob, Chlumeč, Jeníkov, Kladruby, Kostomlaty pod Milešovkou, Košťany, Krupka, Lahošť, Mikulov, Modlany, Moldava, Novosedlice, Osek, Proboštov, Přestanov, Rтынě nad Bílínou, Srbsice, Újezdeček, Zabuřany, Žalany a Žim) a linku do Ústí nad Labem. MHD je zajišťována trolejbusovými a autobusovými linkami. Pro zájemce o městskou dopravu jsou připraveny nostalgické jízdy historickým trolejbusem nebo autobusem, dále je zde možnost využít cyklobusy, v letní sezóně je k dispozici přímý spoj z Teplic do rekreačního areálu rybníku Barbora, v zimní sezóně naopak jsou spoje posílněny o přípoje do lyžařského areálu na Moldavě, v Mikulově a Novém Městě. [30]

6.2. Ubytovací zařízení

Ubytovací zařízení zabezpečí přenocování v cílovém místě, souvisí především s pobytovou stránkou cestovního ruchu. Jejich součástí jsou i služby, které souvisejí s pobytem hostů. Nejvyužívanějším ubytovacím zařízením na Teplicku jsou, vzhledem k tradici lázeňství, lázeňské domy v Teplicích a Dubí. Komplex lázeňských domů tvoří Lázeňský dům Beethoven, Císařské lázně, Depandance Sadové Lázně, Kamenné lázně, Depandance Jirásek, Tereziny lázně Dubí. Celková kapacita pro lázeňské hosty je 562 lůžek. Velmi oblíbenými zařízeními převážně pro zahraniční klientelu jsou luxusní hotely Prince de Ligne a nový bytový dům Plaza s apartmány a dvěma nadstandardními designovými apartmány. V teplickém okrese se nachází poměrně velké množství ubytovacích zařízení, převažujícím typem jsou hotely, v okrese se nachází tři čtyřhvězdičkové hotely, převážná většina hotelů je ohodnocena třemi hvězdičkami.

Tabulka 1 Vybraná ubytovací zařízení na Teplicku využívaná pro lázeňský CR

Ubytovací zařízení	Hvězdičky	Kapacita	Lokalita
Císařské lázně	****	40	Teplice
Tereziny lázně Dubí	***	206	Teplice
Lázeňský dům Beethoven	***	193	Teplice
Nové lázně	***	140	Teplice
Kamenné lázně	***	46	Teplice
Depandance Jirásek	**	40	Teplice
Depandance Sadové Lázně	**	40	Teplice

Tabulka 2 Vybraná ubytovací zařízení na Teplicku pro volný CR

Ubytovací zařízení	Hvězdičky	Kapacita	Lokalita
Bytový dům Plaza	****	167	Teplice
Hotel Prince de Ligne	****	80	Teplice
Hotel Vienna	****	27	Teplice
Hotel Panorama	***	400	Teplice
Hotel Horal	***	50	Krupka
Hotel U Lva	***	50	Bílina
Hotel Paradies	***	37	Teplice
Pension Mar	***	30	Teplice
Hotel Thermal	***	28	Teplice
Hotel U Žida	***	18	Krupka
Horský hotel Bouřňák	**	12	Mikulov

Zdroj: www.ubytovani.cz

V okrese Teplice se nachází několik dalších desítek ubytovacích zařízení typu hotelů, penzionů, apartmánů, autokempy, různé ubytovny a ubytování v soukromí s menší kapacitou. Pro milovníky zimních sportů je k dispozici Ubytování v Krušných horách na Moldavě, dále například Horský hotel Komáří vížka nebo Horský hotel Bouřňák v Mikulově. Kapacity a kvalita služeb těchto zařízení však nejsou vyhovující.

Tabulka 3 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení k 31. 12. 2005

Oblast	Celkem	Pokoje	Lůžka	Místa pro karavany a stany	Průměrná cena
Ústecký kraj	399	7 320	19 405	2 763	318
Okres Teplice	62	1 446	3 169	82	372

Zdroj: ČSÚ

Údaje z roku 2005 udávají počet lůžek v okrese Teplice 3 169, vzhledem k rozvoji nových ubytovacích zařízení je možné předpokládat, že v současnosti je toto číslo o několik desítek či stovek vyšší, v současné době však neexistují žádné údaje konkretizující současné množství ubytovacích zařízení a nabízených lůžek. V roce 2004 byl podle České centrály cestovního ruchu Ústecký kraj na posledním místě žebříčku krajů ČR z pohledu využití lůžek a pokojů ubytovacích zařízení. [Příloha 10] V porovnání se situací před rokem 1990, je nabídka ubytovacích zařízení pro turisty široká. Nabídka klasických sezónních ubytovacích zařízení, často nízké kvality, byla a stále je doplňována drobnějšími zařízeními v kategorii pensionů a ostatního ubytování v soukromí. Jejich slabinou je však nekoordinovanost při zahajování činnosti, absence vzájemných dohod. [37]

6.3. Stravovací zařízení

Stravovací služby poskytují pohostinská zařízení, která mohou být součástí ubytovacích zařízení nebo se může jednat o samostatné objekty. Jedná se o uspokojování základních lidských výživových potřeb, ale mohou být také součástí pobytu v podobě léčebného prostředku, přispívajícího k léčbě při lázeňských pobytech. „V některých případech může být stravovací zařízení, které je součástí nějaké atraktivity, silným činitelem při rozhodování o její návštěvě.“ [4, s. 352] Na Teplicku jsou stravovací služby poskytovány hostům přímo v prostorách hotelu, jako součást ubytovacích zařízení. Lázeňští hosté se převážně stravují v restauracích lázeňského komplexu, je zde ale také široká nabídka restaurací, barů, kaváren, pivnic, čajoven a jiných zařízení poskytujících stravovací služby mimo lázeňský komplex. V okresním městě Teplice se vyskytuje více jak 30 restaurací, mezi nejluxusnější se řadí Valencie, Panorama, oblíbená zejména německými turisty je Středověká Krčma na zámeckém náměstí v centru města. Dále jsou k dispozici desítky pizzerií, např. stylová pizzerie U Piráta, zařízení ve stylu podpalubí s dřevěným vybavením. V lázeňské zóně se nalézá nespočet menších kaváren a cukráren. V celém okrese je uspokojující počet stravovacích zařízení s odpovídající kvalitou.

6.4. Turistická infrastruktura

Turistická infrastruktura představuje zázemí pro rozvoj a fungování podniků zaměřených na cestovní ruch. Zahrnuje cestovní kanceláře, tour operátory, informační centra zabezpečující informace a poradenství pro návštěvníky i místní obyvatelstvo, součástí infrastruktury jsou

také sportovně-rekreační a kulturně-společenská zařízení zabezpečující využití volného času hostů.

6.4.1. Tour operátoři, cestovní kanceláře

Cestovní kanceláře mohou zprostředkovávat služby jiných zařízení, tvoří tak mezičlánek mezi dodavatelem služeb a účastníkem cestovního ruchu, zabezpečují služby návštěvníkům destinace. Na Teplicku se nachází pobočky známých CK, např. CK Čedok nebo CK Fisher. V oblasti působí Teplická CA Assist a CK Teptour, která se z části podílí na poskytování turistického servisu v lázeňském městě Teplice a jeho okolí.

Jako inomingová cestovní kancelář působí ve městě Teplice CK Taťjana Soukupová, která nabízí lázeňské pobyty a poznávací zájezdy na Teplicku. Lázeňské pobyty jsou nabízeny a organizovány samotnými lázeňskými domy. Často jsou tyto pobyty nabízeny prostřednictvím internetových stránek zaměřených na lázeňské a wellness pobyty.

Dále zde působí Kantar Trade spol. s. r. o., která v České republice zastupuje Dubajskou společnost Al Salama International Medical Services, která získala od Lázní Teplice v Čechách a. s. výhradní zastoupení pro veškerou lázeňskou klientelu ze zemí Blízkého Východu a severní Afriky.

6.4.2. Místní informační turistická centra

Informační centra jsou důležitou součástí propagace cílového místa, mohou pozitivně či negativně ovlivnit spokojenost návštěvníků, mohou také určitou formou ovlivnit délku jejich pobytu. Důležitá je především kvalita poskytovaných služeb a především délka doby, po kterou jsou návštěvníkům k dispozici.

Nejvyužívanějším informačním centrem se nachází ve městě Teplice, poskytuje informace v českém, německém a anglickém jazyce o místních službách a obchodech, ubytování, kulturních památkách, přírodních i historických zajímavostech, sportovních a kulturních akcích, linkách MHD Teplice. Zajišťuje prodej map a pohlednic Teplic a okolí, zpracování letáčků na různé památky a zajímavosti. Provozní doba informačního centra: pondělí až pátek 08:00 – 17:00 hod, sobota 08:00 – 12:00 hod (pouze od května do září).

Další možností pro návštěvníky jak získat potřebné informace je návštěva informačních center jednotlivých lázeňských domů.

Informační centrum v Duchcově poskytuje bezplatné informační služby o městě a historii, o památkách a historických objektech ve městě a okolí, tipy na výlet, o ubytování a stravování,

jízdních řádech a dopravě, obchodech, službách, výstavách a kulturním, sportovním a rekreačním vyžití a poskytuje informační materiály. Prostory informačního centra slouží i jako výstavní síň, kde celoročně probíhají nejrůznější výstavy, do kterých je vstup zdarma. Provozní doba informačního centra: od 1. června do 30. září, pondělí až pátek 08:30 – 17:00, sobota 8:00 – 16:00, od 1. října do 31. května, pondělí až pátek 08:30 – 17:00.

Informační centrum v Oseku poskytuje tuzemským i zahraničním návštěvníkům informace z oblasti turistiky, kultury, sportu, dopravy, služeb apod., informace o ubytovacích možnostech v Oseku a okolí. Provozuje galerii ve vstupním areálu oseckého kláštera a průvodcovské služby v oseckém klášteře.

Provozní doba centra: úterý až sobota 09:00 – 16:00, neděle 10:00 – 16:00

Informační a turistické centrum v Krupce je spojené se směnárnou. Služby tohoto centra jsou nedostatečné, poskytuje pouze informace o navštěvovaných místech v Krupce a Teplicích.

Provozní doba centra: pondělí až pátek 08:00 – 12:00, 12:45 – 16:30, sobota 08:30 – 12:30

Služby informačního centra v Dubí poskytuje městský úřad, nejedná se o samostatné centrum.

Provozní doba centra: čtvrtek 07:00 – 15:30, pátek 07:00 – 11:30

Služby informačního centra ve městě Bílina má na starosti kulturní centrum Kaskáda. Zasílá prospekty a informace o městě Bílině a je nápomocné při zprostředkování noclehů v Bílině a okolí, nabízí také směnářské služby.

Kvalita služeb informačních center v celém okrese je nedostačující, návštěvníci nemají možnost získat informace v období víkendů. Služby center jsou značně omezeny, poskytují pouze základní informace a služby, žádné nemá své vlastní webové stránky, které by vylepšily dostupnost informací pro návštěvníky. Dochází zde ke kontaktu s účastníky CR, proto je nutné zaměřit se na lidský faktor, který může dojem z poskytovaných služeb značně ovlivnit.

6.4.3. Sportovně-rekreační zařízení

Sportovní a rekreační zařízení jako jsou zimní či jiné sportovní stadiony, hřiště, bazény a ostatní podobné plochy jsou velice důležitá, protože „návštěvníci je často spojují s kvalitou destinace a jejich rozmanitost umožní prodloužit pobyt i těch návštěvníků, kteří by například v případě nepříznivého počasí z destinace odešli.“ [8, s. 44] Region Teplice je nesporně atraktivní pro poznávání, vyhledávání zajímavých míst a vzhledem ke zlepšujícímu se ovzduší i příznivý pro sportovní turistický a rekreační pohyb v krajině.

Nejvyhledávanější aktivitou v letních měsících se stává cyklistika a pěší turistika, rozvoj těchto sportů umožňují podmínky Krušných hor.

Vyhledávanými místy pěších turistů je středisko letní i zimní turistiky Nové Město, Komáří Vížka, Moldava, Bořeň nebo Milešovka, turistické trasy jsou dobře značeny. Mezi využívané turistické stezky patří: Přes Bouřňák a Vrch Tří Pánů do Oseka, Hřebenem přes Cínovec na Komáří Vížku, Okruh středověkých skláren kolem Moldavy, Skalnatý Bořeň nad Bílinou, Na Milešovku z Teplic.

Cyklistická doprava je vyhledávaná především díky svým mnohostranným přednostem. K těm patří neškodnost vůči složkám životního prostředí, zlepšení fyzické kondice, odlehčení automobilové dopravě, nenákladnost. Cyklisticky nejfrekventovanější jsou okruhy, které nabízejí propojení s turistickými přechody na státní hranici. Velmi dobře v tomto směru funguje hraniční přechod Moldava, v Dolní Moldavě je užívána turistická přeshraniční stezka Moldava – Holzhau, navazující na kvalitní trasy v SRN a naši Česko – saskou hřebenovku. Příležitost ve formě rozvoje cykloturistické dopravy a cykloturistiky podporuje existence lanové dráhy Bohosudov – Komáří Vížka, která umožňuje přepravu jízdnicích kol na vrchol Krušných hor, kde mohou cyklisté pokračovat po vrcholových partiích. [Příloha 11]

Území regionu z hlediska náročnosti na cykloturistiku lze rozdělit na následující zóny:

České středohoří, chráněná krajinná oblast se rozprostírá v jižních částech regionu a má místy plošně vrchovinový, pahorkatinný reliéf a jízda je zde krásná, lákavá a náročná.

Pánevní část teplické aglomerace je spíše rovinatého a plošného charakteru. Pro cyklistickou dopravu je tato část nejvýhodnější.

Krušné hory je horské pásmo, jehož vrcholová část je tvořena plochými parovinami. Pro cyklistické trasy je nejnáročnější překonání jižních prudkých svahů. Tato část regionu je z hlediska cyklistiky nejvíce frekventovaná, což je dáno turistickou přitažlivostí, vyšším počtem rekreačních objektů a v poslední době i velmi čilým česko – saským turistickým ruchem. [32]

V zimních měsících jsou pro lyžaře velmi vhodné sjezdařské terény na svazích Bouřňáku, který nabízí čtyři sjezdové tratě různé obtížnosti, provoz vleků a sjezdovek je při příznivých sněhových podmínkách celotýdenní. Centrem je Mikulov s parkovišti a restauracemi, ve středisku jsou 4 vleky a 1 vlek dětský o celkové kapacitě cca 3000 osob za hodinu, je provozován Ski – servis. Široké vyžití pro běžkaře nabízí lyžařský běžecký areál na Moldavě – Novém městě. Centrem běžeckého lyžování je SKI stadion. Odtud vedou závodní tratě na okruzích 3, 4, 5 a 7 km. Na stadionu začínají také pravidelně udržované okruhy pro veřejnost, zelený okruh 5 km, modrý 10 km a červený 15 km. Na vrcholcích Krušných hor je možno

využít Krušnohorské běžecké magistrály s udržovanými běžeckými stopami, která vede po celých hřebenech Krušných hor.

Další sjezdařské i běžecké terény se nalézají na Komáří Vížce, kam se mohou návštěvníci dopravit sedačkovou lanovou dráhou, která je v provozu i v zimních měsících, nebo autobusem. V prostoru východně od konečné stanice lanovky je provozováno sjezdové lyžování oddílem TJ Krupka. Oddíl provozuje 3 vleky, celková kapacita vleků je cca 1000 osob za hodinu. Krušné hory byly dosud protkány jednotlivými, na sebe téměř nenavazujícími běžkařskými trasami, o které se nikdo v řadě míst nestaral. Podařilo se propojit šest středisek skrz hřebeny Krušných hor o celkové délce 350 km. Sdružení je budou pravidelně upravovat a navazovat budou na upravované běžecké stopy na německé straně hor. [38]

Svahy Krušných hor umožňují vzhledem k příznivým terénním podmínkám provozovat paragliding.

Letní osvěžení nabízí zaplavené jámy po ukončené důlní těžbě, z nichž je nejznámější Barbora u Oldřichova, velická vodní plocha, místy až 30 m hluboká s možností provozování široké škály vodních sportů – jachting, windsurfing, sportovní potápění, bungee – jumping, sportovní rybaření. Návštěvníci mají zde příležitost zaplavat si v jedné z nejčistších vod v republice. Areál nabízí širokou možnost občerstvení. Další možností letního osvěžení je využití služeb aquacentra v Teplicích, které je jednou z nejmodernějších plaveckých hal na území ČR, otevřená v r. 1996. Bazény aquacentra jsou naplněny termální vodou. Dále je pro návštěvníky připravena suchá sauna s venkovním zastřešeným ochlazovacím bazénkem, fitnesscentrum s občerstvením, solárium a tři squashové kurty. Součástí haly je restaurace a mokry bar přístupný přímo z bazénu. Dále je možno využít koupaliště Dubí nebo koupaliště Duchcov. [38]

V Teplicích jsou k dispozici dva tenisové kluby s několika kurty: TJ Glaverbel Czech – Panorama – tenisové dvorce, TK Letná Na Letné V Dubí – Horská Bystřici – TJ Tenis klub Hrob – Tenis klub.

Další příležitost pro využití volného času návštěvníků Teplic poskytuje zařízení Bowling Panorama – centrum nabízející čtyři bowlingové dráhy, kulečnickový sál s biliárovými a karambolovými stoly, šipky, minigolfové hřiště, dva tenisové kurty a restauraci.

Dále mohou návštěvníci využít sportovní stělnici v Žalanech, dva jezdecké kluby: Jezdecký klub Krupka a jezdecký klub Teplice – Doubravice. Účastníky sportovních akcí se mohou návštěvníci stát také pasivně, a to z pozice diváka. V tomto směru je pro návštěvníky

nejlákavější fotbalový stadion FK Teplice, kde se uskutečňují jak zápasy prvoligového klubu FK Teplice, tak významná mezinárodní utkání.

6.4.4. Kulturně-společenská zařízení

Kulturní a společenská zařízení mají obdobnou funkci jako rekreační a sportovní zařízení, jsou také spojována s kvalitou destinace a hosté podle kvality služeb poskytovaných těmito zařízeními mohou hodnotit celou svou dovolenou nebo navštívenou destinaci.

Kulturní vyžití v Teplicích organizují i samostatné lázeňské domy, pro lázeňské hosty jsou pořádány různé koncerty, setkání a výlety s různou tematikou, jedná se například o okružní jízdy a návštěvy Komáří Vížky, osekého kláštera, botanické zahrady, prohlídka měst Oseka, Duchcova, ale i vzdálenějších Karlových Varů nebo Prahy. Kulturní program nabízí také lázeňský dům Beethoven, v sále lázeňského domu se pořádají příležitostné koncerty klasické i moderní hudby, zábavné pořady a také módní přehlídky.

Krušnohorské divadlo pořádá nejrůznější představení, je také tradičním místem plesů a jiných akcí firem a podniků. S divadlem je propojen Dům kultury. Významné kulturní centra tvoří Bílinské kulturní centrum Kaskáda, kde je možnost využít služeb letní kina, kina a divadla a multifunkční víceúčelové kulturní centrum Hrobské Theatrium.

V Teplicích mohou návštěvníci navštívit několik hudebních klubů, například Jazz Club, Music club Podletná nebo Velvet klub Teplice, pořádající koncerty a party zaměřené na širokou hudební škálu. V Krupce se nachází vyhlášený Maxi Club Koloseum Krupka, areál zábavy pořádá diskotéky, party a plesy.

Jednou z možností kulturního vyžití je návštěva jednoho z šesti kin v okrese. Hojně navštěvované, zejména lázeňskými hosty je Letní kino Kolonáda v Teplicích, které hraje ve středu, pátek a sobotu od 21.30 hodin pouze v letních měsících.

Planetárium Teplice pravidelně nabízí populárně – naučné pořady pro dospělé i děti. Teplické planetárium dokáže vytvořit obraz oblohy pro libovolnou roční dobu. Teplické planetárium je přístupné veřejnosti každou středu a neděli. V teplické hvězdárně je za jasného počasí možné pozorovat povrch Slunce, planetu Venuši a také Měsíc. Během večerního pozorování je oblíbený Měsíc, Venuše, Saturn, Jupiter, některé dvojhvězdy, mlhoviny, otevřené i kulové hvězdokupy, ale také velmi vzdálené galaxie. Teplická hvězdárna je přístupná po celý rok, každou sobotu odpoledne a večer, otevírací doba se mění podle roční doby.

7. Analýza přínosů a dopadů cestovního ruchu na Teplicku

Cestovní ruch je považován za prostředek ke zvyšování ekonomické úrovně státu a životní úrovně jeho obyvatel. Vedle nesporných přínosů může cestovní ruch ovlivnit destinaci negativně. Rozvoj cestovního ruchu působí na oblasti životního prostředí, sociálně – kulturní a ekonomickou oblast. Současná úroveň cestovního ruchu v okrese Teplice nepřináší žádné výrazné přínosy ani dopady, zmíněné oblasti ovlivňuje pouze z malé části.

7.1. Oblast ochrany životního prostředí

Z pohledu životního prostředí se cestovní ruch stává pro danou oblast přínosem ve formě příjmů ze vstupného do přírodních atraktivit, poplatky za rybářský lístek, lázeňské poplatky, pomáhající financování ochrany přírodních zdrojů. „Důsledkem atraktivity přírodního prostředí a přírodních zdrojů pro cestovní ruch je vytvoření přírodních rezervací a přírodních památek.“ [8, s. 22] Cestovní ruch může pomoci vzbudit u veřejnosti pocit důležitosti ochrany životního prostředí. Okres Teplice je znám poničenou přírodou a poškozeným životním prostředím v důsledku několikaleté těžby hnědého uhlí. Přesto, že v okrese byla těžba v minulosti ukončena a stav životního prostředí se výrazně zlepšil, blízkost oblastí, kde se stále těží a následky těžby neumožňují úplné zotavení. Z těchto důvodů by se mělo dbát především na prevenci negativních vlivů na životní prostředí, které by cestovní ruch mohl okresu přinést. Negativní vliv na životní prostředí mají zplodiny ze silniční dopravy, která je turisty přijíždějícími do okresu nejvíce využívána. Rozvoj cestovního ruchu může mít negativní vliv na přírodní památky a rezervace v podobě vymírání živočišných a rostlinných druhů, např. vykácením lesů, zvýšenou stavební aktivitou, hlukem či zvýšeným počtem automobilů. Budování turistické infrastruktury způsobuje zvýšení hluku, spotřeby surovin a zplodin. Nebezpečím pro Krušné hory je odlesňování pro vybudování lyžařských komplexů, které mohou způsobit erozi půdy. S rozvojem cestovního ruchu na Teplicku je třeba dbát na ochranu přírodních atraktivit a výchovu obyvatel a návštěvníků k jejich ochraně.

7.2. Sociálně-kulturní oblast

Cestovní ruch je zdrojem vytváření pracovních míst a podpory sociálního rozvoje, zmírňuje chudobu a posiluje komunitu v destinaci. Pro Teplicko, kde je nezaměstnanost značným problémem by cestovní ruch mohl mít výrazný přínos. V současnosti však cestovní ruch na Teplicku není významným zdrojem pracovních míst. Prostřednictvím cestovního ruchu se vytváří vzájemné vztahy mezi místními obyvateli a turisty, v dotazníkovém průzkumu

návštěvníci velice často vyjadřovali spokojenost s vlídností místních obyvatel, negativně však hodnotili přístup pracovníků v oblasti cestovního ruchu. Přínosem je záchrana a udržování kulturních tradic a historie destinace. Negativní dopady hrozí v případě konfliktu a nepřátelství domácích obyvatel vůči návštěvníkům destinace. Příčinou konfliktu může být např. zvyšování nákladů. Nepříznivým dopadem pro okres Teplice z rozvoje cestovního ruchu může být nárůst kriminality či prostituce s následkem vyvolání sociálního napětí.

7.3. Ekonomická oblast

Turisté, kteří navštíví okres Teplice, s sebou přivážejí své volné peněžní prostředky, tedy jejich výdaje v této oblasti zvyšují příjmy oblasti a její ekonomickou situaci. Z tohoto pohledu je tedy pro okres výhodné nalákat a vytvořit pro turisty takové podmínky, aby zde trávili více dní. Pobyt lázeňských hostů jsou přirozeně několikátýdenní, avšak mimo lázeňští turisté navštěvují Teplicko převážně pouze na 1 až 2 dny. Největší potenciál po příjmové stránce pro okres Teplicko přináší lázeňský cestovní ruch, proto je potřeba podporovat jeho rozvoj a znovu proslavení. Cestovní ruch vytváří pracovní místa a tím samozřejmě i mzdy, které umožňují další spotřebu a investice. Vzhledem k umístění okresu v žebříčku nezaměstnanosti, by mohl rozvoj cestovního ruchu přinést oživení této situace. Cestovní ruch je také zdrojem příjmů z daní a poplatků plynoucích do místních i státního rozpočtu. Zvýšení příjmů okresu přinášejí podnikatelé v oblasti cestovního ruchu, kteří své tržby používají na investici a rozvoj na území Teplicka. Negativní vliv cestovního ruchu na ekonomickou situaci konkrétního území se může projevat ve formě skrytých nákladů jako následku rozvoje cestovního ruchu. Tyto náklady například představují výdaje na výstavbu infrastruktury či důsledek růstu cen spojených s rostoucí popularitou oblasti. Negativní dopad se může projevit při sezónních pracích nebo také vznikem turistických ghett, představující části destinací, na nichž postupně došlo k potlačení běžných funkcí, což vede ke snížení dostupnosti zboží běžné spotřeby a zvýšení jejich cen. Tyto negativní dopady se týkají především oblasti s významně rozvinutým cestovním ruchem. Okresu Teplice, který mezi rozvinuté destinace z pohledu cestovního ruchu nepatří, tyto negativní dopady v současnosti nehrozí.

8. Analýza potřeb a požadavků návštěvníků Teplicka

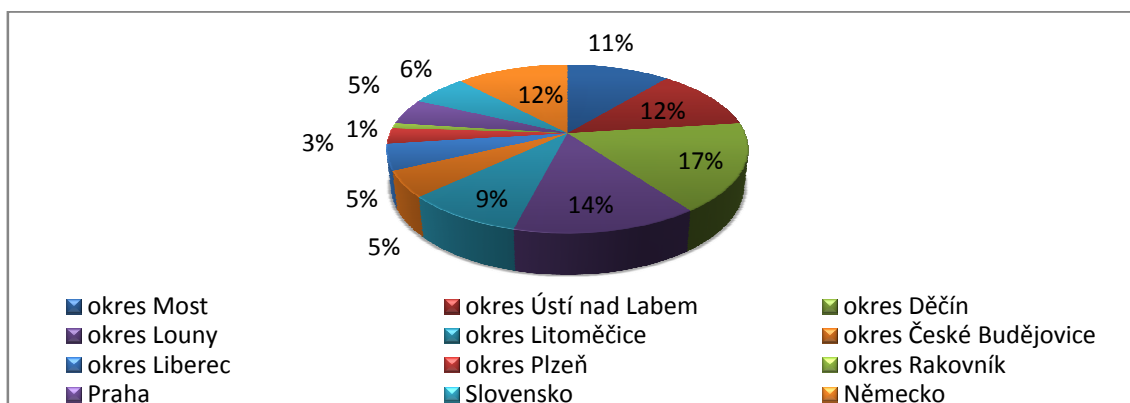
Pro rozhodování každého účastníka cestovního ruchu jsou určujícími faktory jeho potřeby, požadavky a přání. „Potřeba vzniká tam, kde existuje mezera mezi tím, co zákazník má, a tím, co by rád měl. Přání jsou potřeby, kterých si je zákazník vědom.“ [10, s. 72] Poznáním těchto faktorů je možné vytvořit optimální nabídku pro jednotlivé skupiny návštěvníků se stejnými nebo podobnými potřebami (segmenty), tak aby jejich potřeby byly optimálně uspokojeny a návštěvníci se stali návštěvníky opakovanými.

8.1. Vyhodnocení dotazníkového průzkumu

Pro získání specifických informací byl proveden primární výzkum, který je postaven na vlastním šetření a na přímo zjištěných datech. Jedná se o část marketingového výzkumu s cílem předpovědět chování zákazníků a tím snížit riziko neúspěšnosti prodeje. Proveden byl za pomoci kvalitativní metody sběru dat, dotazníkovým šetřením. Podstatou dotazníkového šetření je pokládání otázek s cílem získat relevantní informace vztahující se k danému jevu.

Dotazníkové šetření bylo rozděleno na dvě části, na dotazník zaměřený na zjištění charakteristik, motivů, přání, potřeb a spokojenosti návštěvníků, kteří již destinaci navštívili. Otázky se týkaly mimo jiné délky pobytu, cíle a účelu pobytu. [Příloha 1 – 3] Druhá část byla zaměřena na získání názorů na destinaci potenciálních návštěvníků, kteří oblast dosud nenavštívili, ale mohli by. Otázky byly zaměřené na zjištění úspěšnosti propagace Teplicka na území České republiky, jaké postavení zaujímá tato destinace v podvědomí potenciálních návštěvníků, zda znají místa a památky spadající do této oblasti a zda je pro ně Teplicko atraktivním cílem jejich cest. [Příloha 4] Součástí dotazníku byla mapa Teplicka, pro lepší orientaci dotazovaných. [Příloha 5] V rámci jednotlivých dotazníkových šetření bylo v obou případech osloveno 102 respondentů.

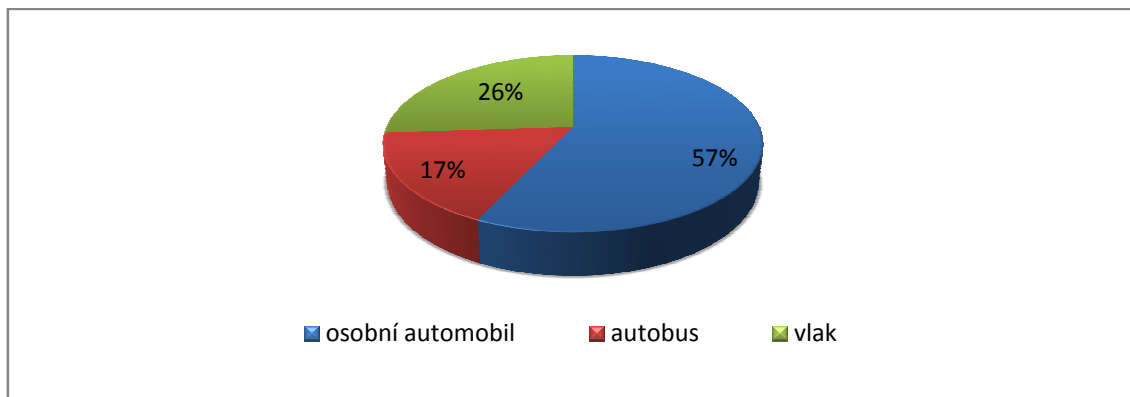
Graf 1 Otázka č.1 Odkud pocházíte?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejčastějšími návštěvníky Teplicka jsou obyvatelé sousedních okresů, zejména okresu Most, Ústí nad Labem, okres Louny a okres Děčín. Blízkost státních hranic s Německou Spolkovou republikou je příčinou vysoké návštěvnosti německých občanů, mezi časté zahraniční hosty patří turisté ze Slovenska.

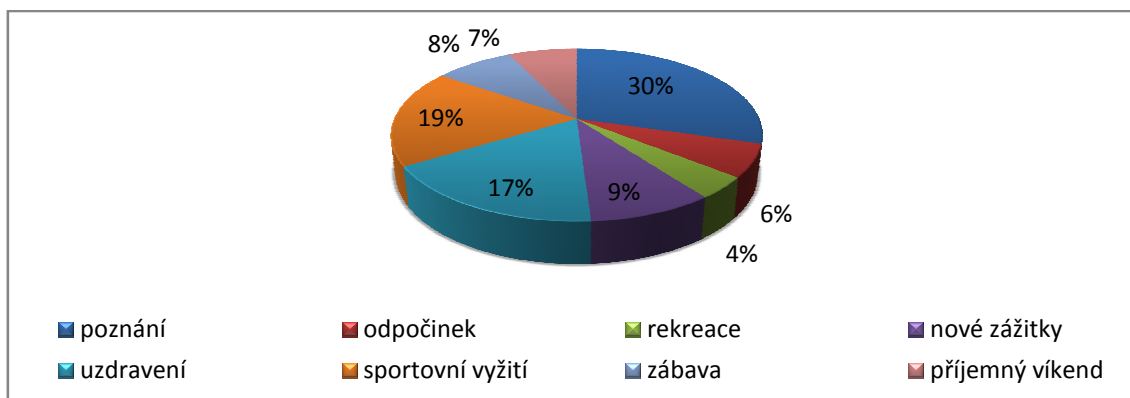
Graf 2 Otázka č.2 Jakým způsobem jste se dopravil/a do regionu?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Více jak polovina návštěvníků Teplicka využilo k dopravě do regionu osobní automobil. Téměř třetina využila služeb železniční dopravy, naopak pouze 17 % účastníků využilo k dopravě do Teplicka autobus.

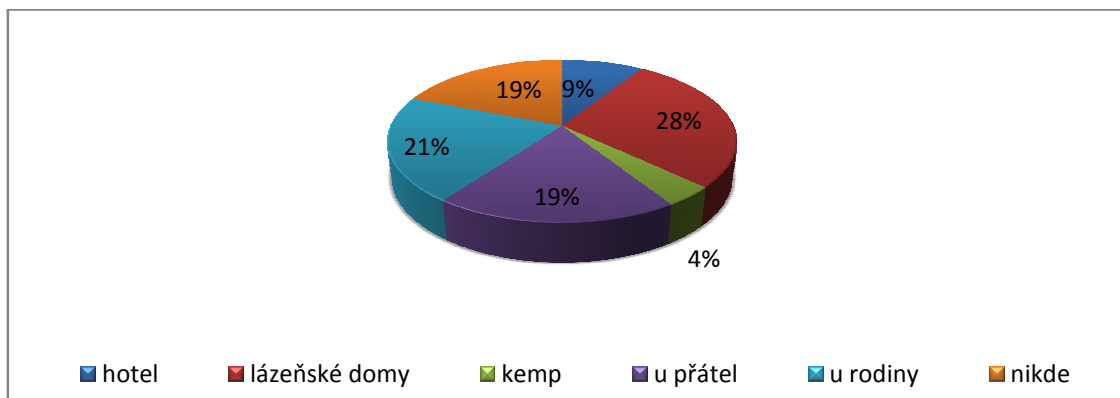
Graf 3 Otázka č.3 Co očekáváte od destinace?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Otevřená otázka zaměřena na zjištění představ o destinaci. Přibližně třetina dotazovaných navštívila Teplicko s očekáváním poznání této oblasti, měst, kultury, památek i přírody. Častým motivem je uspokojení sportovních potřeb, 19 % respondentů vidí Teplicko jako sportovní cíl svých cest. Významným faktorem je očekávání uzdravení a to samozřejmě zejména u lázeňských hostů. Návštěvníci Teplicka dále očekávají zábavu, odpočinek, nové zážitky nebo si přejí strávit v destinaci příjemný víkend.

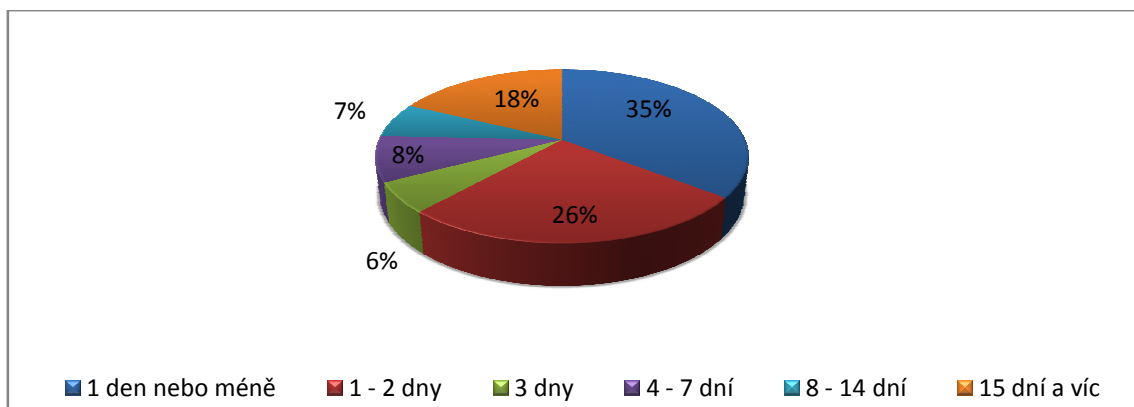
Graf 4 Otázka č.4 Kde jste ubytován/a po dobu pobytu?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Téměř jedna třetina respondentů uvedla místo svého ubytování komplex lázeňským domů, jedná se především o návštěvníky očekávající uzdravení a odpočinek. Druhou nejčastější možností ubytování tvoří ubytování u rodiny a ubytování u přátel. Ubytování v soukromí zahrnující obě tyto možnosti se stalo nejčastějším způsobem ubytování, jedná se především o víkendové pobyty. Až 19 % návštěvníků Teplicka nevyužívá ubytovací služby vůbec a v oblasti nepřespávají. Nejméně jsou využívány kempy, a to jak z důvodu jejich malého počtu, tak z nedostatku vodních ploch.

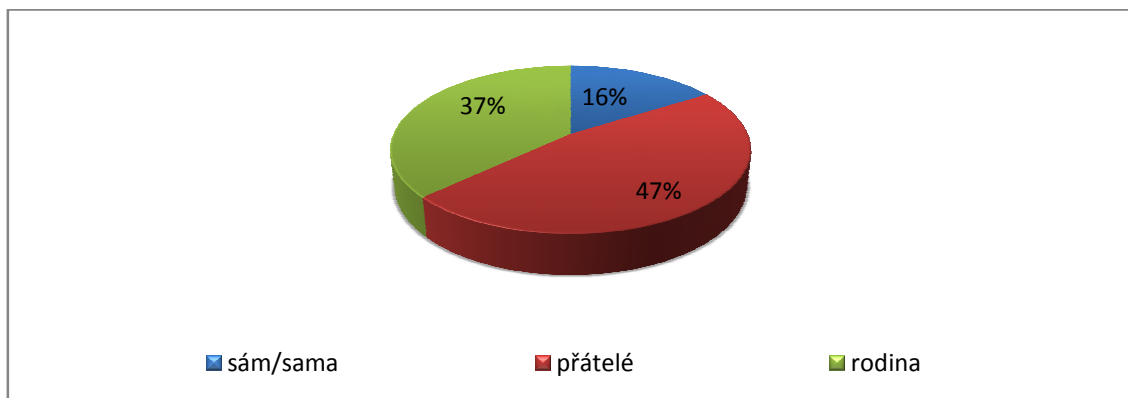
Graf 5 Otázka č.5 Délka Vašeho pobytu je?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejčastějšími účastníky cestovního ruchu na Teplicku jsou výletníci, kteří přicházejí pouze na jeden den a v destinaci nepřespávají, nevyužívají ubytovací služby. Druhou nejpočetnější skupinou jsou hosté, kteří stráví v destinaci 1 nebo 2 dny, v tomto případě se jedná o strávení víkendu zejména u příbuzných či přátel, spojeným s poznáváním regionu. K víkendovým pobytům patří rovněž třídní pobyty v rámci prodlouženého víkendu. Lázeňský cestovní ruch na Teplicku je příčinou častých delších pobytů více než 15 dní.

Graf 6 Otázka č.6 Do destinace jste přicestoval společně s kým?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Až polovina respondentů přijíždí do destinace se svými přáteli, neméně často tvoří doprovod návštěvníka Teplicka jeho rodina. Jen 16 % dotazovaných navštíví destinaci sám bez doprovodu.

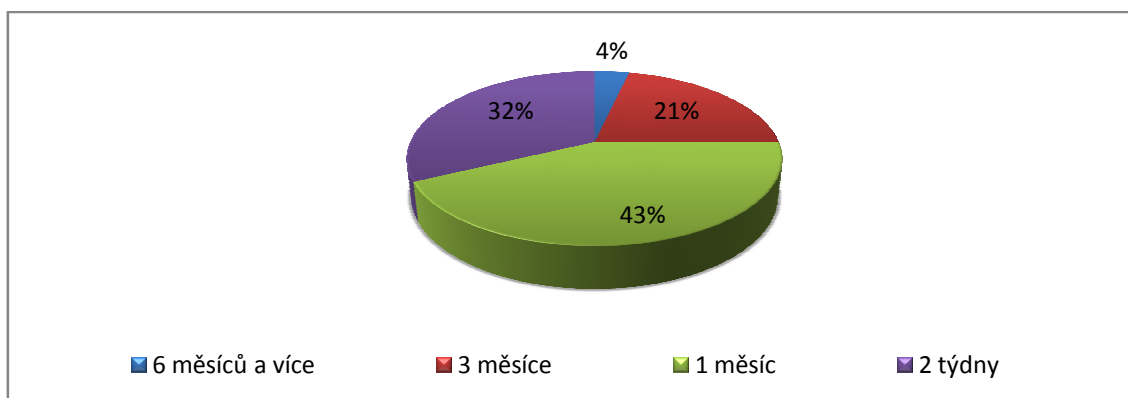
Tabulka 4 Otázka č.7 Jste v destinaci poprvé?

Ano	Ne
47%	53%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Pouze dosažením spokojenosti a uspokojením potřeb nových hostů můžeme docílit opětovné návštěvy a vytvoření stálých klientů. Poměr mezi novými a opětovnými návštěvníky na Teplicku je poměrně vyrovnaný, noví návštěvníci však mají nepatrnou převahu.

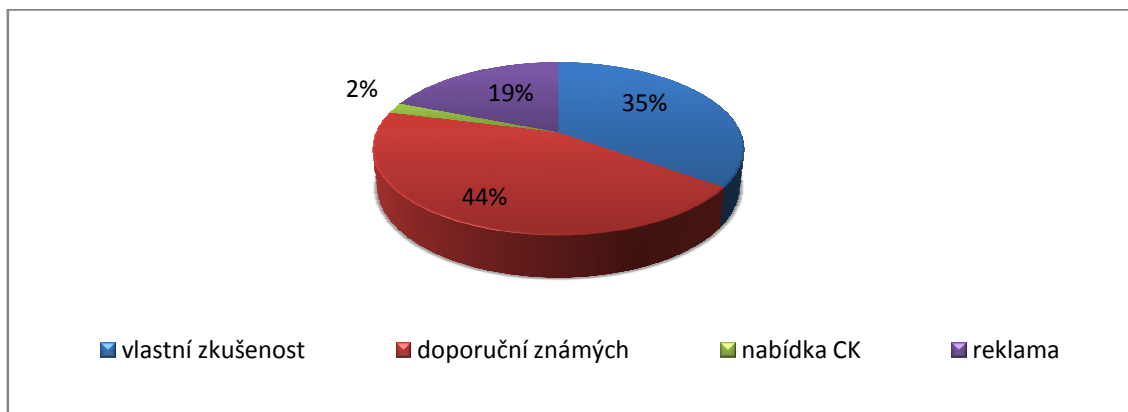
Graf 7 Otázka č.8 Jak dlouho před Vaší návštěvou jste se rozhodl/a pro Teplicko?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Pro návštěvu na Teplicku se téměř polovina respondentů rozhodla spontánně, většinou se jednalo o pozvání svými příbuznými na víkendové pobyty, převážná část těchto návštěvníků nevyužívají ubytovací služby. Často se turisté rozhodují 1 měsíc před návštěvou. Nejdelší doba mezi rozhodnutím o návštěvě a její realizací činí 3 měsíce.

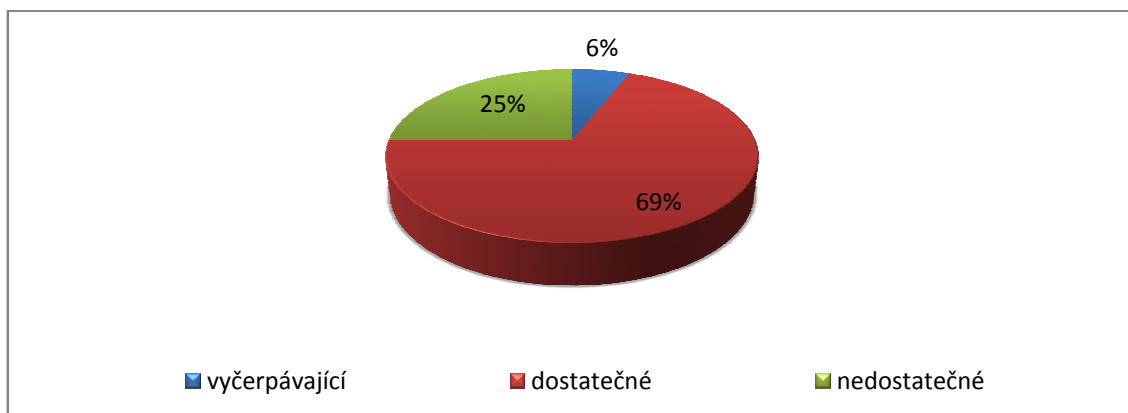
Graf 8 Otázka č.9 Pro návštěvu na Teplicku jste se rozhodl/a na základě?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Důležitým faktorem v rozhodování o návštěvě regionu je doporučení známých nebo příbuzných, které souvisí s víkendovými pobyty u příbuzných. Druhým nejdůležitějším faktorem jsou vlastní zkušenosti s destinací, v tomto případě se jedná o lázeňské hosty a sportovně a nákupně motivované cesty. Téměř pětina dotazovaných se pro návštěvu rozhodla na základě reklamy v hromadných sdělovacích prostředcích, zejména reklamy na internetu. Nevyužívané jsou v tomto případě služby cestovních kanceláří.

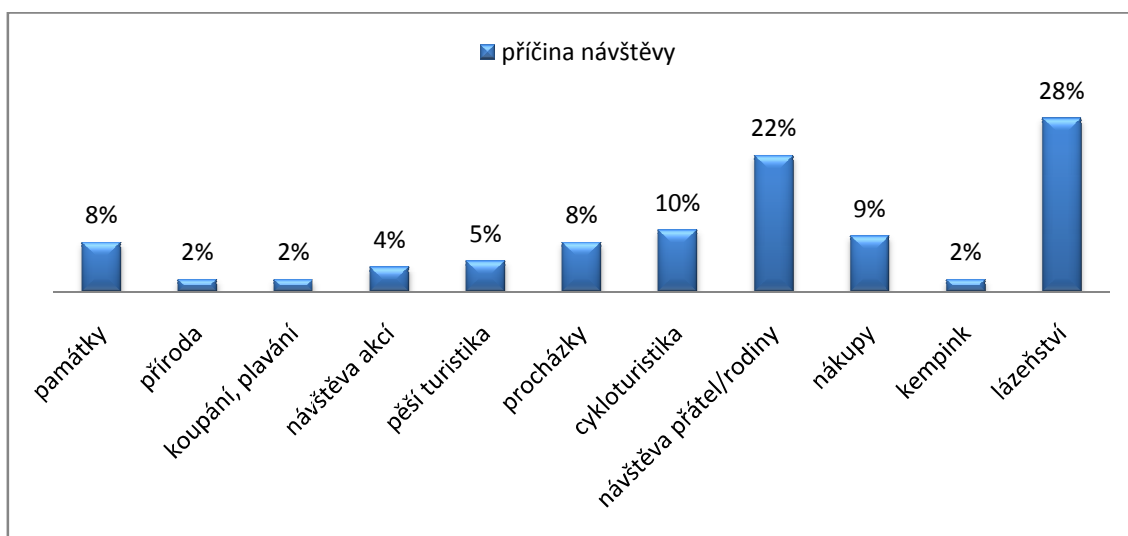
Graf 9 Otázka č.10 Informace o destinaci, které jste měli k dispozici byly?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Převážná většina dotazovaných shledává dostupnost a kvalitu informací o destinaci za dostačující. Avšak pouze čtvrtina respondentů považuje dostupné informace za vyčerpávající, dokonce více jak třetina uvádí, že informace, které měli k dispozici byly nedostatečné. Tomuto zjištění odpovídá kvalita služeb infocenter a špatná dostupnost informací.

Graf 10 Otázka č.11 Příčina Vaší návštěvy?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejčastější příčinou návštěvy okresu Teplice bývá účast na lázeňském cestovním ruchu. Často se také jedná o návštěvu přátel či rodiny, sportovní motivy jako cyklistika nebo pěší turistika také patří mezi hlavní příčiny návštěvy. Nákupy bývají motivací zejména pro německé občany, kteří si výhodnější nákupy zpestřují návštěvou restaurací, ale i návštěvou památek či přírodních atraktivit.

Tabulka 5 Otázka č.12 Doporučíte návštěvu destinace Teplicka svým známým?

Ano	Ne
94%	6%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Převážná většina respondentů byla se svou návštěvou a pobytem na Teplicku natolik spokojena, že doporučí návštěvu destinace svým známým. Pouze 6 % vyjádřilo nespokojenost a neochotu k jakémukoliv doporučení.

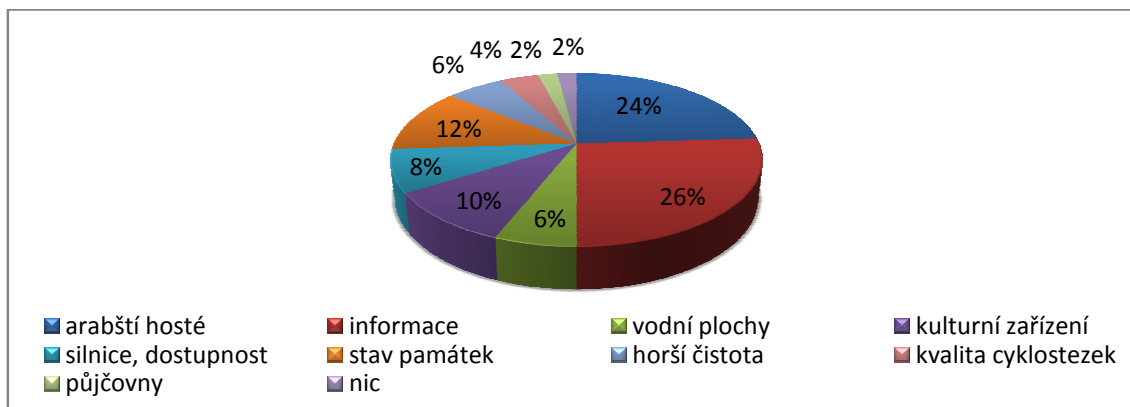
Tabulka 6 Otázka č.13 Uvažujete o opětovné návštěvě?

Ano	Ne
91%	9%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Převážná část respondentů vyjádřila touhu po opětovné návštěvě, což je vzhledem k velkému počtu návštěvníků, kteří destinaci navštívili poprvé velice příznivé.

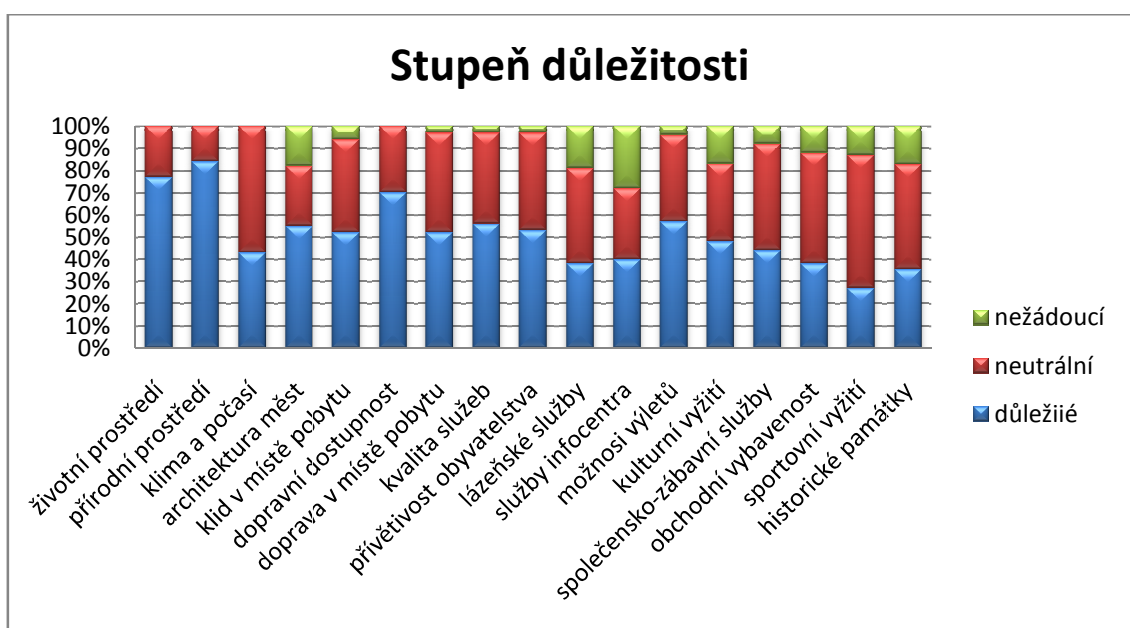
Graf 11 Otázka č.14 Co Vám v destinaci chybí, popř. co byste změnili?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejméně jsou návštěvníci Teplicka spokojeni s úrovní poskytovaných služeb infocentry, stěžují si zejména na nedostatečnou otevírací dobu o víkendech, kdy je většina infocenter otevřena pouze v dopoledních hodinách. Velký problém spatřují lázeňští hosté v přítomnosti velkého počtu klientů z arabských zemí, kteří se k českým hostům nechovají dobře. Návštěvníkům chybí více vodních ploch pro letní rekreaci a možnosti pro společenské a kulturní vyžití, větší počet kulturních zařízení, zejména kin. Za časté nedostatky regionu byly označovány horší čistota a nedostatek odpadkových košů, absence půjčoven kol, lyží a podobně. Negativně byl hodnocen počet a kvalita cyklostezek. Část návštěvníků by přivítala zkvalitnění přístupových cest a silnic mimo velká města a zlepšení péče o stav historických památek a starých budov v centrech měst.

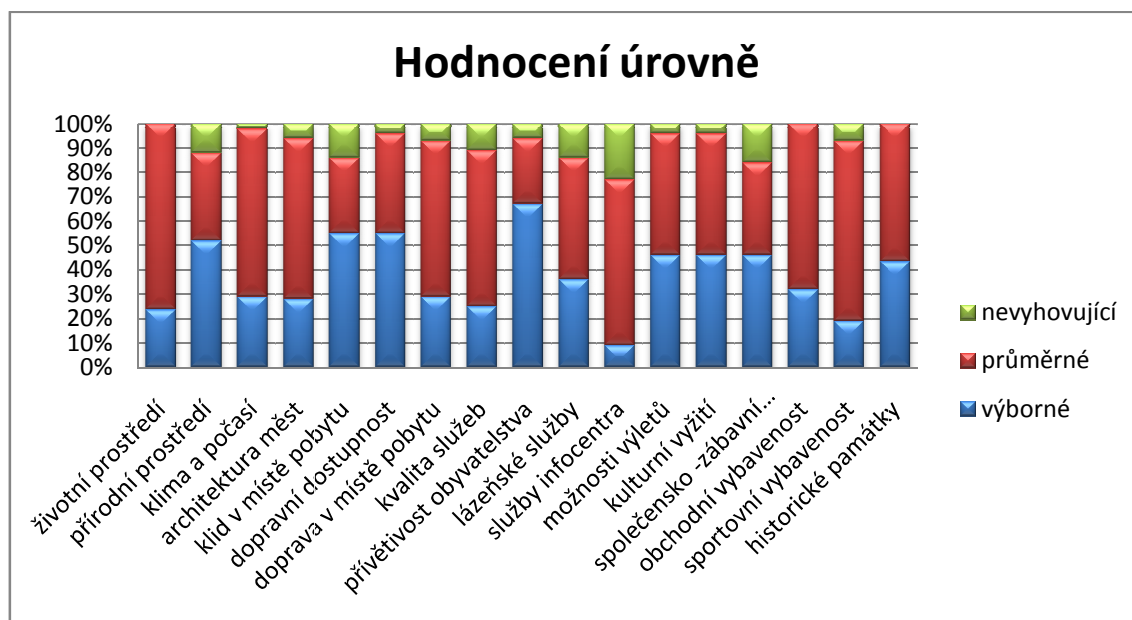
Graf 12 Otázka č.15 Označte prosím Vaším stupněm důležitosti součásti nabídky v cestovním ruchu a ohodnoťte jejich úroveň v destinaci.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Návštěvníci Teplicka považují za důležité faktory pro trávení své dovolené zejména podmínky přírodního prostředí, kvalitu životního prostředí a dopravní dostupnost.

O žádném faktoru se nedá říci, že je nežádoucí nebo pro návštěvníky nedůležitý, avšak méně návštěvníků považuje za příliš důležité služby infocenter nebo architekturu měst.

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Jako převážně výborné faktory v okrese Teplice označili respondenti přívětivost místního obyvatelstva, klid v místě pobytu, dopravní dostupnost do regionu a kvalitu a stav přírodního prostředí, jedná se o faktory, které byly označeny za značně důležité. Nejhůře byly ohodnoceny služby infocentra, a to zejména pro nevyhovující otevírací dobu a kvalitu a rozsah informací, avšak téměř třetina dotazovaných tyto služby nepovažuje za důležité. Přestože je sportovní vyžití jednou z hlavních příčin návštěvy Teplicka, sportovní vybavenost je hodnocena spíše jako průměrná. Vzhledem k orientaci okresu na lázeňský cestovní ruch, nebyl tento faktor jeho účastníky ohodnocen příliš kladně. Návštěvníci vidí problém v kvalitě poskytovaných služeb a životním prostředí, které je téměř 80-ti % respondentů hodnoceno jako průměrné, avšak žádný z dotazovaných nevedl životní prostředí na Teplicku jako nevyhovující. Toto zjištění lze vzhledem k pověsti stavu životního prostředí v regionu a vzhledem k označení faktoru za důležitý, považovat za kladné a příznivé hodnocení.

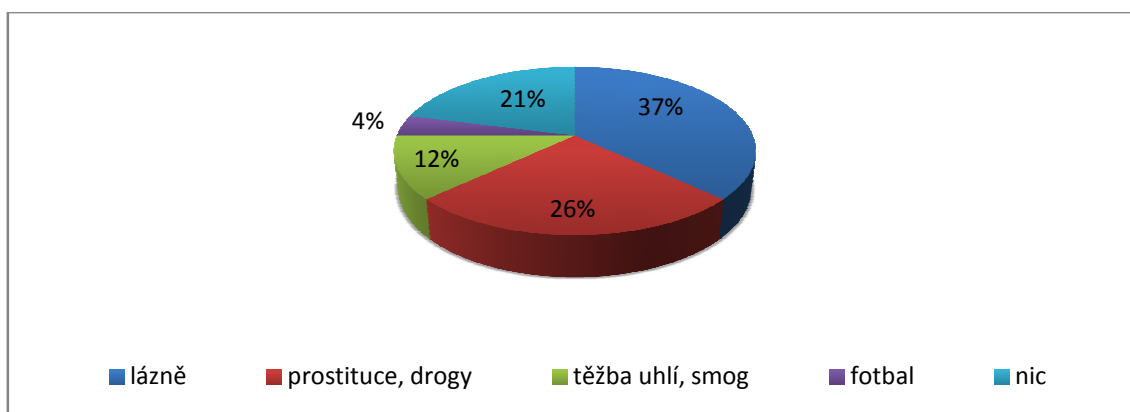
Tabulka 7 Otázka č. 16 Osobní údaje

Pohlaví		Vzdělání		Věk	
Žena	41 %	Základní	6 %	Do 17 let	0 %
Muž	59 %	Střední bez maturity	24 %	18 – 30 let	25 %
		Střední s maturitou	61 %	31 – 45 let	47 %
		vysokoškolské	9 %	46 – 50 let	9 %
				51 – 55 let	13 %
				Nad 55 let	6 %

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Druhá část dotazníkového šetření byla zaměřena na potenciální návštěvníky regionu a na postavení Teplicka v podvědomí obyvatel České republiky.

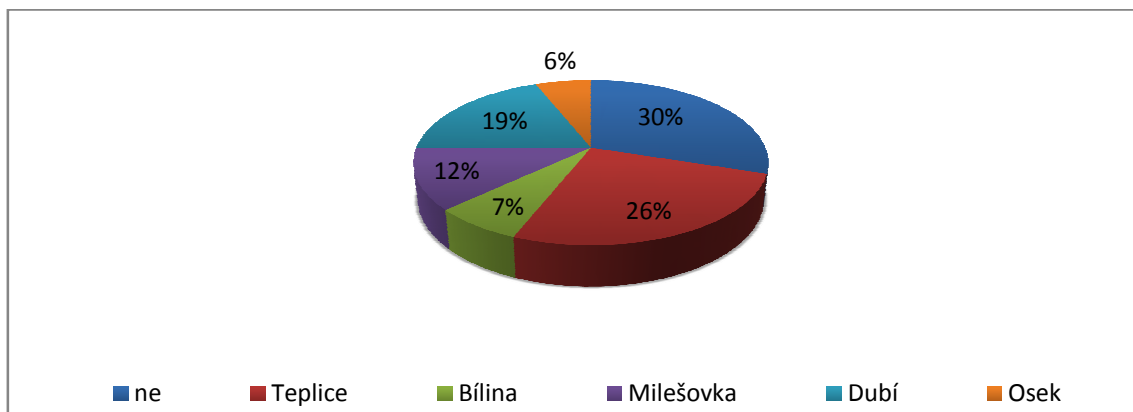
Graf 13 Otázka č. 1 Co se Vám vybaví při slově Teplicko?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Hlavní asociací k slovu Teplice většina dotazovaných uvedla lázně a lázeňský cestovní ruch, čtvrtina si pod tímto slovem představí prostituci a drogy spojené především s městem Dubí a neslavně proslulou silnicí E55, negativně je destinace Teplicka vnímána také z důvodů těžby uhlí, smogu a zhoršeného životního prostředí. Až pětina respondentů si nedokáže pod Teplickem představit nic, neznají žádné město, atraktivitu ani žádnou jinou spojitost s oblastí, neví přesně, kde se Teplicko nalézá.

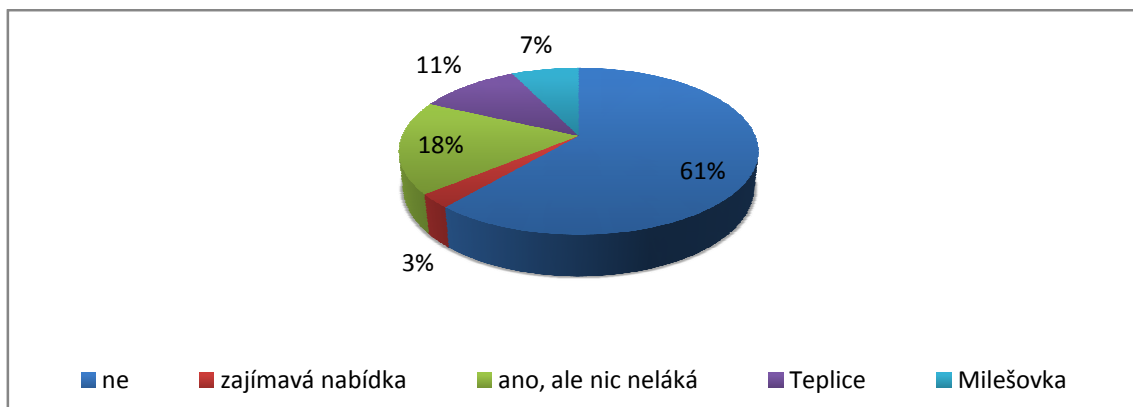
Graf 14 Otázka č. 2 Znáte některá místa na přiložené mapě? Která jsou Vám nejnámější?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Téměř třetina dotazovaných nezná žádná místa na Teplicku, mezi místa, která jsou v podvědomí obyvatel jsou větší města regionu Teplice, Dubí, Bílina, Osek a hora Milešovka.

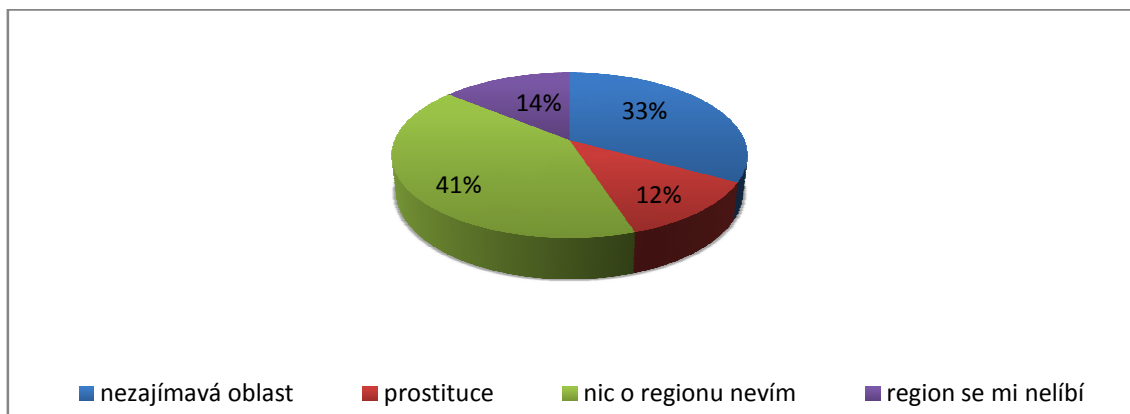
Graf 15 Otázka č. 3 Pokud ne, chtěli byste tuto oblast navštívit? Oslovuje Vás nebo láká nějaké místo?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Až 61% dotazovaných nemá zájem o návštěvu teplického regionu, téměř pětina by o návštěvu zájem měla, ale žádné konkrétní místo je v současnosti neláká. Místa, o která měli respondenti zájem bylo město Teplice a hora Milešovka, někteří by o návštěvě uvažovali v případě lákavé a zajímavé nabídky.

Graf 16 Otázka č. 4 Pokud ne, proč ne?

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Třetina dotazovaných shledává Teplicko za nezajímavou oblast, kterou navštívit nechtějí, 14% respondentů uvedlo, že se jim region nelíbí a přibližně stejná část nemá o návštěvu zájem kvůli prostituci ve městě Dubí. Převážná část respondentů uvedla jako důvod nezájmu o návštěvu na Teplicku, nedostatek informací a neznalost této destinace.

Tabulka 8 Osobní údaje

Pohlaví		Vzdělání		Věk	
Žena	63 %	Základní	6 %	Do 17 let	3 %
Muž	37 %	Střední bez maturity	18 %	18 – 30 let	35 %
		Střední s maturitou	61 %	31 – 45 let	25 %
		vysokoškolské	15 %	46 – 50 let	14 %
				51 – 55 let	18 %
				Nad 55 let	5 %

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Při dotazníkovém průzkumu se dotazovaní spontánně vyjadřovali o kladech a záporech navštívené oblasti. Respondenti při dotazování vyjadřovali z jedné části nespokojenost s Arabskými hosty v lázeňských zařízeních. Návštěvníci uváděli, že tito hosté se chovají nadřazeně, opovrhují českými hosty a vyjadřují určitou rasovou nenávisť vůči tuzemským návštěvníkům. Podle slov dotazovaných: „ Arabové říkají, že Češi zapáchají, mažou si ruce henou, aby nemuseli holýma rukama šahat na to, na co sahají Češi. Neabsolvují žádné procedury, pokud je před nimi absolvoval Čech.“ S arabskými turisty nebylo z důvodu jejich neochoty možné vyplnit žádný dotazník. Arabští turisté vytváří překážky lázeňství pro tuzemské turisty. Návštěvníci Teplicka jsou nespokojeni s pracovní dobou infocentra, turisté ze vzdálenějších míst nestíhají tuto otevírací dobu a mají problémy se získáním adekvátních

informací. Jako nevyhovující bylo označeno množství umělých koupališť, ve městě Teplice není kromě plavecké haly žádné takové koupaliště, v tomto poměrně velkém městě je podle vyjádření dotazovaných velmi neuspokojující existence pouze jediného kina a absence možností pro kulturní vyžití. Někteří respondenti, převážně lázeňští hosté se o Teplicku vyjadřují velmi kladně, nešetří chválou a vyjadřují překvapení a zaskočení příjemným prostředím. Tito hosté očekávali průmyslem poničenou oblast, špínu, smog a špatné ovzduší, ale po příjezdu byli nadšeni. Za lázeňskými hosty jezdí na návštěvu přátelé na jejich doporučení, chtějí také poznat krásy oblasti, o kterých jejich „lázeňští přátelé“ mluví. Za velký klad Teplicka považují návštěvníci klid a vstřícnost obyvatel a majitelů ubytovacích zařízení.

8.2. Segmentace trhu cestovního ruchu

„Slouží k rozdělení publika do vzájemně odlišitelných skupin, sdílejících podobné charakteristiky a specifické potřeby či preference ve vztahu k produktu.“ [7, s. 146] Tyto skupiny, tzv. tržní segmenty prokazují shodné popřípadě podobné kupní nebo spotřební chování. [9]

Nejčastěji je Teplicko navštěvováno lázeňskými hosty – 1. segment, kteří jsou charakterističtí věkem v rozmezí 45 až 55 let, od destinace očekávají uzdravení, odpočinek, rekreaci a poznání. Z tohoto segmentu lze vyčlenit segment návštěvníků orientovaných na wellness pobyty, orientovaný i na mladší segment pod 45 let, zejména na ženy.

2. segment – jednotlivci či rodinní příslušníci navštěvující své příbuzné a známé, v destinaci převážně tráví 2 až 3 dny, jedná se většinou o víkendové pobyty, motivem návštěvy jsou rodinné či přátelské vztahy a poznání neznámé oblasti, zábava ve formě kulturních a jiných společenských akcí, často bývají tyto pobyty spojené s nákupy, jedná se o návštěvníky ve věku 31 – 45 let.

3. segment – sportovci, využívají možnosti pěší turistiky a cykloturistiky v letních měsících, v zimní sezóně využívají svahy Krušných hor pro lyžařské sporty. Jedná se převážně o muže ve věku 18 až 45 let, přijíždějí převážně sami či s přáteli na dobu 3 nebo 4 – 7 dní.

4. segment – výletníci, zahraniční turisté a část tuzemských hostů přijíždějící do destinace za nákupy, v případě zahraničních hostů se jedná o výhodné nákupy potravin spojenými s návštěvou místních restaurací popřípadě nejznámějších památek a s prohlídkou města. Tráví v destinaci méně než 1 den, nevyužívají služby ubytovacích zařízení, přijíždějí vlastními automobily, společně se svou rodinou či přáteli, bývají účastníky kulturních akcí a zajímají se o historické památky.

8.2.1. Výběr cílového segmentu trhu

Při vytváření konkrétní nabídky a vhodné propagace by se okres Teplice měl zaměřit převážně na lázeňské hosty jako své stěžejní návštěvníky. Vhodné je také zlepšit a vytvořit podmínky pro návštěvu a uspokojení potřeb skupiny sportovních turistů, dále segment německých turistů s ohledem na využití polohy v blízkosti státních hranic. Tyto segmenty tvoří nejčastější skupiny návštěvníků, na které by se mělo zaměřit vytvořením vhodné nabídky produktových balíčků a následná propagace vhodná pro jednotlivé segmenty.

8.2.2. Návrh optimální nabídky pro vybrané segmenty turistů

Pro oblast Teplicka je vhodné zaměřit se na lázeňské hosty a prezentovat celou oblast jako cíl lázeňského cestovního ruchu. Je potřeba využít přírodních darů v podobě termálních pramenů a snažit se navrátit či alespoň výrazně se přiblížit zašlé slávě Teplických lázní, tímto zaměřením vytvořit z Teplicka kulturní centrum spojené s lázněmi, včetně lázní Kyselka v Bílině. Vhodná je propagace regionu jako „Oblast obnovených přírodních krás“ nebo jako „Ozdravnou destinaci“ popř. „Návrat Malé Paříže“ jak byly lázně Teplice v době své největší slávy nazývány. Propagace by se měla zaměřit na historii a obnovené, ozdravené životní prostředí. Nutností je citlivě řešit problém s Arabskou klientelou, není vhodné se těchto movitých hostů zbavovat, jak z ekonomického hlediska, tak z hlediska diskriminačního. Možným řešením by se mohlo stát vytvoření uzavřenějšího komplexu zahrnujícího ubytovací a další služby pro vybranou klientelu, tak aby nedocházelo k nepříjemnostem na jedné i druhé straně. K přilákání lázeňských hostů je potřeba rozvoj a rozšíření možností kulturního vyžití, kulturních akcí spojených s lázeňstvím i mimo něj. Zejména v letních měsících pořádání koncertů a představení v zámecké zahradě v okolí lázeňských domů, kde se nacházejí vhodné prostory. V současnosti jsou pro lázeňské hosty pořádány fakultativní výlety, např. do botanické zahrady v Teplicích, do Karlových Varů, Děčína a jiných velkých měst. Při těchto výletech je potřeba zaměřit se na poznání Teplicka, návštěvou kulturních, historických zajímavostí v menších městech okresu. Podpora a propagace wellness pobytů a možnost spojení zákroku na plastické chirurgii v CLT Klinice s následným pobytem v lázních, může přilákat novou klientelu a rozšířit tak klientelu stávající. Pro zvýšení návštěvnosti je nutná propagace regionu, například na internetu, online nabídky CK, snažit se nabídnout lázeňský produkty významným CK.

Dalším významným segmentem návštěvníků Teplicka tvoří sportovně orientovaní turisté. Okres Teplice má přírodní potenciál pro rozvoj zimních sportů či pěší turistiky a

cykloturistiky. Bohužel se převážně jedná o místní význam z důvodu málo rozvinuté infrastruktury potřebné pro provoz těchto sportů. Negativní stránkou je také absence více kapacitních, významnějších horských ubytovacích zařízení poskytujících kvalitní služby. Pro sportovně orientované aktivity je vhodné využít blízkosti Německé republiky a vstupu do schengenského prostoru napojením se na běžecké i turistické trasy. Toto propojení již v současné době existuje, přínosem by bylo vyrovnání se německé straně i v oblasti poskytování stravovacích služeb v blízkosti těchto tras. Do budoucna je nutné zkvalitnění cyklotras a vytvoření zázemí v podobě půjčoven kol či lyží, které v regionu chybí.

Segment německých turistů tvořený převážně seniory motivovanými výhodnými nákupy se do okresu dopravují prostřednictvím německého autobusového dopravce, který zavedl do města Teplice pravidelnou linku nebo svým osobním automobilem. Pro tento segment existuje možnost organizace jednodenních či víkendových pobytů spojených s nákupy, stravováním v místních restauracích a v případě víkendových pobytů s možností kulturně společenského vyžití či prohlídky měst.

Kromě již zmíněných opatření vhodných pro jednotlivé segmenty je v okrese Teplice nutné zaměřit se na zkvalitnění některých dalších oblastí. Jednou z možností zatraktivnění města Teplice je využití hradu Doubravka, který v současné době není využíván, po zdolání náročného vrchu turisté očekávají možnost občerstvení. Zajímavé by bylo vybudování vyhlídkové restaurace přímo na vrcholu, popř. vytvořit možnost přespání ve formě menšího ubytovacího zařízení. Další možností je otevření prodejny suvenýrů s tematikou hradu a Teplic, podle slov jednoho z respondentů dotazníkového šetření: „Když už se dostanu nahoru, tak něco chci, buď nějakou památku, nebo něco k pití.“ Prodejna suvenýrů však nechybí pouze u zmíněného hradu, ale nenachází se ani v žádném z měst celého okresu Teplice. Dále je nutné zlepšit kvalitu poskytovaných služeb infocenter a jejich zpřístupnění. Zvýšit počet a kvalitu kulturních zařízení a akcí, postupně upravovat centra měst, postarat se o obnovu opuštěných a poničených historických budov, oprava nádražních budov (v současnosti začíná realizaci obnovy vlakového nádraží Teplice a vytvoření tak nového obchodního a kulturního centra). V rámci propagace okresu Teplice je vhodné zaměřit se na lázeňství, Krušné hory, Cisterciácký klášter – národní kulturní památku v Oseku, zámek Duchcov s Casanovskou tradicí, sedačkovou lanovku v Krupce. Vyzdvižení klidu, odpočinku a poznání jako nejčastější motivy návštěvy Teplicka a jejich následné uspokojení.

9. Závěr

Okres Teplice nepatří k vyhledávaným destinacím cestovního ruchu. Jednou z překážek jeho rozvoje na Teplicku je i přes výrazné zlepšení v posledních 15 letech poničené životní prostředí několikaletou těžbou hnědého uhlí. Problém je tedy převážně v informovanosti veřejnosti a nevýrazné propagaci Teplicka s cílem změnit zažitě mínění a představy o současném stavu životního prostředí. Na základě dotazníkového průzkumu byla potvrzena hypotéza o špatné průmyslové pověsti Teplicka a nedostačujících informacích a vhodné propagaci, které by situaci pomohli řešit. „Image bývá často považován za mnohem významnější faktor rozhodovacího procesu než hmatatelné složky produktu destinace.“ (Palátková, str. 128) Okres disponuje vhodnými přírodními podmínkami a zajímavostmi potřebnými pro rozvoj cestovního ruchu. Členitost terénu, různorodost reliéfu a výborný klimatický potenciál vytváří podmínky pro rozvoj sportovní turistiky. Oblast je bohatá na kulturní a historické památky. Důvodem podprůměrné návštěvnosti je zejména nerozvinutá turistická infrastruktura, v horských oblastech chybí kvalitní ubytovací a stravovací zařízení, v celém okrese je nedostatek sportovně – rekreačních a kulturně – společenských zařízení. Motivací návštěvníků přijíždějících do okresu je odpočinek, klid a poznání, lázeňští hosté očekávají uzdravení, zlepšení svého fyzického i psychického stavu, ale zároveň požadují kulturní či jiné vyžití. Při zkvalitnění a rozvoji infrastruktury, zvýšení počtu kulturních a společenských zařízení a zejména zkvalitnění poskytovaných informací s výraznou propagací zaměřenou na vytvoření nového obrazu Teplicka v podvědomí tuzemských turistů se region může stát důstojnou cílovou oblastí cestovního ruchu. Zvýšení návštěvnosti může do regionu přinést nespočet výhod ekonomických i sociálně kulturních, je však třeba dbát důraz na prevenci a koordinaci negativních dopadů rozvoje cestovního ruchu na území okresu Teplice, a to zejména v oblasti ochrany životního prostředí, které by mělo být v okrese stěžejní. Z provedených analýz vyplývá, že Teplicko má vhodný potenciál v rámci primární nabídky, chybí zde pouze větší vodní plochy pro rozvoj letní rekreace. Sekundární nabídka však potřebuje oživení a zkvalitnění. Stávající návštěvníci byli s regionem až na drobné nedostatky, které jim na Teplicku chyběli spokojeni. Potenciální návštěvníci však vyjadřovali nezájem, nevědomost a neochotu dozvědět se o regionu jakékoli informace, a to převážně z důvodu již zmíněné nepříznivé pověsti týkající se životního prostředí. Po uskutečnění navržených opatření je možné zažité předsudky, alespoň z části odstranit a tím vytvořit lepší podmínky pro rozvoj cestovního ruchu a tím i zlepšení úrovně celého okresu Teplice.

10. Summary

Tourism is one of high – powered developer sectors of economy. For tourism development in concrete region high – quality offer, which can be used to attract and satire the current and potential visitors is very important. The district of Teplice is not the most popular tourist destination. Over the improved environment in last 15 years, the main obstacle in Teplice region is environment damaged by brown coal mining in the past. So the problem is low public awareness and inexpressive promotion aimed to chase the public opinion and bad image of Teplice region as industrial area. Based on the questionnaire research the hypothesis about bad reputation and insufficient information and unsuitable promotion, which can help improve the situation was confirmed. Image is often considered a far more significant factor in decision – making process than material components. The district has suitable natural conditions and sights necessary for tourist development. Ruggedness of landscape, heterogeneity of relief and very good climatic potential creates good conditions for sport tourism. The region is rich in cultural and historic monuments. The reason of substandard attendance is mainly the undeveloped tourist infrastructure, in mountainous area high – quality accomodation and catering facilities is absent, in the whole district there is a lack of sport – recreation and cultural – social facilities. Visitors come to Teplice region to find rest, quiet and knowledge, spa visitors expect recuperation, improving their physical and mental condition, but at the same time need cultural or other activities. Improving the qualities of infrastructure, more cultural and social facilities and especially improving in information with unique promotion aimed at formation of new and different reputation can be the reasons which can help the region be respected and finding tourist destination. Raise in attendance can bring many advantages as economical and social cultural to the region, however the region has to accent on prevention and co-ordination of negative effects of tourism development, especially in environment, which should be the cardinal point in Teplice region. The reset of performed analysis is, that Teplice region has suitable potential in primary offer, there are only larger expanses of water for summer recreation missing. However secondary offer needs regeneration and improving. Current visitors were satisfied, however potential visitors expressed lack of interest, ignorance and unwillingness to learn anything about the region, mainly by mason of bad reputation. By all this recommendations it is possible to change this prejudice and create better conditions for tourism development and subsequently a better standard of whole Teplice region.

Seznam použité literatury

Knihy

- [1] BERVIC, R., PEER, P., VAŘECHA, J.: *Kulturní památky Teplicka*. Teplice, 1960.
- [2] FORET, M., FORETOVÁ, V.: *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, s.r.o., 2001.
- [3] HESKOVÁ, M. a kol.: *Cestovní ruch*. Praha: Fortuna, 2006.
- [4] HORNER, S., SWARBROOKE, J.: *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2003.
- [5] HOLEČEK, M. a kol.: *Zeměpis cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, s.r.o., 1999.
- [6] HRALA, V.: *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1996.
- [7] KESNER, L.: *Marketing a management muzeí a památek*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005.
- [8] KIRAL'OVÁ, A.: *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopress, s.r.o., 2003.
- [9] KOZEL, R.: *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006.
- [10] MORRISON, M.: *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*. Praha: Victoria Publishing, a. s., 1995.
- [11] ORIEŠKA, J.: *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: IDEA SERVIS, 1999
- [12] PALATKOVÁ, M.: *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, s.r.o., 2006.
- [13] PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: *Cestovní ruch – Výkladový slovník*. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002.
- [14] URBAN, J. F.: *Potulky Teplickem – vlastivědný nárys okresu Teplicko – Šanovského*. Teplice: nakl. „Naší domoviny“, 1928.
- [15] *Chráněná území ČR – Ústecko – okres Teplice*. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2002.

Výzkumné práce

- [16] BINDR, J.: *Problematika životního prostředí regionu Teplice*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, pedagogická fakulta.

- [17] DOLEŽALOVÁ, V.: *Znečištěné životní prostředí severočeského regionu a jeho sociálně ekonomické dopady*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, pedagogická fakulta, DP 7728
- [18] STIEROVA, B.: *Rozvoj Krušnohorské oblasti okresu Teplice*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, pedagogická fakulta, 2002.
- [19] STRÁNSKÁ, L.: *Geografie města Teplice*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, pedagogická fakulta, 1992.
- [20] VŠETULE, V.: *Klimatologie Mostecká a Teplická*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, pedagogická fakulta, 2002.

Články z časopisů

- [21] BERGMAN, Z.: *Geografická poloha*. Teplice, č. 2, s. 24, 1996.
- [22] BERGMAN, Z.: *Geomorfologické členění*. Teplice, č. 3, 1996.
- [23] *Zb. Vodstvo 1.*, Teplice, č. 6, s. 25-26, 1996.
- [24] *Zb. Vodstvo 2.*, Teplice, č. 7, s. 29, 1996.

Internetové zdroje

- [25] Dostupné z: http://www.region.cz/teplicko/turistika/hrad_ryzmburk.asp
- [26] Dostupné z: http://www.e-region.cz/teplicko/turistika/zamek_duchcov.asp
- [27] Dostupné z: <http://www.e-region.cz/teplicko/turistika/osek.asp>
- [28] Dostupné z: <http://www.e-region.cz/teplicko/turistika/teplice.asp>
- [29] Dostupné z: <http://www.e-region.cz/teplicko/turistika/lazenstvi.asp>
- [30] Dostupné z: <http://www.dp-teplice.cz/index.php?page=os-profil.htm>
- [31] Dostupné z: <http://www.teplice.cz/cz/mesto/historie/dejiny-mesta/www.lazneteplice.cz>
- [32] Dostupné z: <http://www.krusnohorci.net/cyklo.php?akce=lokalita&lok=4>
- [33] Dostupné z: http://turistika.kr-ustecky.cz/vismo5/informacni_centra.asp?p1=84958
- [34] Dostupné z: www.turistika.cz/lok//lokalita_detail.php?cl=361
- [35] Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR v roce 2005, s. 4, dostupné z: [http://www.env.cz/osv/edice.nsf/ED1C4D73A1EB3E6FC125724500507C71/\\$file/ZP_2005_Ustecky_kraj.pdf](http://www.env.cz/osv/edice.nsf/ED1C4D73A1EB3E6FC125724500507C71/$file/ZP_2005_Ustecky_kraj.pdf)
- [36] Strategie regionálního rozvoje ČR – Ústí nad Labem, dostupné z: www.dhv.cz/regstrat
- [37] Marketingová strategie Ústí nad Labem, dostupné z: www.usti-nad-labem.cz/showdoc.do?docid=3479
- [38] PDF brožura turistického průvodce ke stažení - vydáno v r. 2001 - PrintActive s.r.o., dostupné z: <http://www.euroregion-labe.cz/cz/broz/te.pdf>

Seznam příloh

Příloha 1	Dotazník 1 CZ
Příloha 2	Dotazník 1 AJ
Příloha 3	Dotazník 1 NJ
Příloha 4	Dotazník 2 CZ
Příloha 5	Mapa k dotazníku 2
Příloha 6	Geomorfologické členění ČR
Příloha 7	Klimatické oblasti Ústeckého kraje
Příloha 8	Silniční doprava
Příloha 9	Železniční doprava
Příloha 10	Využití lůžek a pokojů v hotelech dle krajů v roce 2004
Příloha 11	Cyklostezky
Příloha 12	Národní kulturní památka – Osecký klášter
Příloha 13	Průkopník krušnohorské turistiky
Příloha 14	Lidová architektura na Teplicku
Příloha 15	Zajímavosti z historie lázeňských sezón

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1	Vybraná ubytovací zařízení na Teplicku využívaná pro lázeňský CR
Tabulka 2	Vybraná ubytovací zařízení na Teplicku pro volný CR
Tabulka 3	Kapacity hromadných ubytovacích zařízení k 31. 12. 2005
Tabulka 4	Otázka č.7 Jste v destinaci poprvé?
Tabulka 5	Otázka č.12 Doporučíte návštěvu destinace Teplicka svým známým?
Tabulka 6	Otázka č.13 Uvažujete o opětovné návštěvě?
Tabulka 7	Otázka č. 16 Osobní údaje
Tabulka 8	Osobní údaje
Graf 1	Otázka č.1 Odkud pocházíte?
Graf 2	Otázka č.2 Jakým způsobem jste se dopravil/a do regionu?
Graf 3	Otázka č.3 Co očekáváte od destinace?
Graf 4	Otázka č.4 Kde jste ubytován/a po dobu pobytu?
Graf 5	Otázka č.5 Délka Vašeho pobytu je?
Graf 6	Otázka č.6 Do destinace jste přicestoval společně s kým?
Graf 7	Otázka č.8 Jak dlouho před Vaší návštěvou jste se rozhodl/a pro Teplicko?
Graf 8	Otázka č.9 Pro návštěvu na Teplicku jste se rozhodl/a na základě?
Graf 9	Otázka č.10 Informace o destinaci, které jste měli k dispozici byly?

- Graf 10** Otázka č.11 Příčina Vaší návštěvy?
- Graf 11** Otázka č.14 Co Vám v destinaci chybí, popř. co byste změnili?
- Graf 12** Otázka č.15 Označení stupně důležitosti součásti nabídky v cestovním ruchu a ohodnocení její úrovně
- Graf 13** Otázka č. 1 Co se Vám vybaví při slově Teplicko?
- Graf 14** Otázka č. 2 Znáte některá místa na přiložené mapě? Která jsou Vám nejznámější?
- Graf 15** Otázka č. 3 Pokud ne, chtěli byste tuto oblast navštívit? Oslovuje Vás nebo láká nějaké místo?
- Graf 16** Otázka č. 4 Pokud ne, proč ne?